

Výroční zpráva

---

o činnosti a hospodaření za rok 2018

ŮSTAV	
	STĀTU
A	PRĀVA

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2018

Stanovisko Dozorčí rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., projednala tuto výroční zprávu včetně účetní závěrky a zprávy auditora dne 26. července 2019.

Stanovisko Rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., schválila tuto výroční zprávu včetně účetní závěrky a zprávy auditora dne 26. července 2019.

V Praze dne 25. července 2019.

1 — Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách	5
2 — Informace o změnách zřizovací listiny	9
3 — Hodnocení hlavní činnosti	11
4 — Hodnocení další a jiné činnosti	37
5 — Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce	39

6 — Finanční Informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj	41
7 — Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště	43
8 — Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí	45
9 — Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů	47
10 — Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 sb., o svobodném přístupu k informacím	49
Zpráva auditora o ověření účetní závěrky za rok 2018	50

1 —

Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a — Složení orgánů Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

Ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

JUDr. Ján Matejka, Ph.D.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Interní členové:

JUDr. Jan Malíř, Ph.D. – předseda

JUDr. Jan Bárta, CSc. – místopředseda

JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.

JUDr. Michal Šejvl, Ph.D.

Externí členové:

prof. JUDr. Olga Ovečková, DrSc. (Ústav státu a práva SAV v Bratislavě)

doc. JUDr. Lenka Pítrová, CSc. (Právnická fakulta UK)

PhDr. Ondřej Ševeček, Ph.D. (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

PhDr. Jiří Beneš (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.) – předseda

PhDr. Jarmila Čermáková (Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.) – místopředsedkyně

doc. JUDr. Regina Hučková, Ph.D. (Právnická fakulta UPJŠ V Košicích)

Ing. Petr Bobák, CSc. (Akademie věd ČR)

JUDr. Michal Švorc (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).

6 b — Změny ve složení orgánů Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. a jejich činnost

Ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Na pozici ředitele nedošlo v roce 2018 ke změně.

Ředitel jako statutární orgán veřejné výzkumné instituce vykonával úkoly stanovené zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů, a jinými právními předpisy. Na základě Organizačního řádu Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. řídil také agendu vypracovávání vědeckých posudků a ediční činnosti ústavu.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Ve složení Rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále jen „Rada“), nedošlo v roce 2018 ke změnám.

Rada se v roce 2018 sešla na čtyřech řádných zasedáních, a to ve dnech 1. 3., 31. 5., 18. 10. a 13. 12. 2018.

Na březnovém zasedání Rada zejména vzala na vědomí výsledky plnění rozpočtu ústavu za rok 2017, dále návrh rozpočtu na rok 2018 a návrh střednědobého rozpočtového výhledu na léta 2019 – 2020, které po upřesnění po projednání dozorčí radou ústavu následně schválila procedurou per rollam. Rada rovněž schválila změnu článku 4 Jednacího řádu Rady, který upravuje jednání Rady procedurou per rollam. Rada též projednala návrhy nových projektů předkládaných Grantové agentuře ČR a Technologické agentuře ČR a záměr na zřízení dvou nových výzkumných center, a to *Centra pro otázky práva duševního vlastnictví a kybernetického práva* a *Centra Karla Čapka pro hodnoty ve vědě a technologii*.

Na květnovém zasedání se Rada mj. zabývala přípravou výroční zprávy o činnosti a hospodaření ústavu a účetní závěrky za rok 2017; výroční zprávu a účetní závěrku za rok 2017 včetně zprávy auditora o ověření účetní závěrky schválila Rada procedurou per rollam po projednání Dozorčí radou. Rada dále na zasedání vzala na vědomí zprávu ředitele o výsledcích kontroly provedené kontrolním odborem Kanceláře AV ČR a projednala opatření navržená v návaznosti na výsledky kontroly. Rada též projednala návrhy výzkumných projektů předkládaných do veřejné soutěže v programu ÉTA vyhlášeném Technologickou agenturou ČR.

Na říjnovém zasedání seznámil ředitel Radu mj. s výsledky vládního hodnocení výzkumných

organizací a programů účelové podpory za rok 2016 a následně představil Radě výsledky (v počtu 7), které budou předloženy do vládního hodnocení za rok 2017. Dále vzala Rada na vědomí průběžnou informaci ředitele o plnění rozpočtu na rok 2018 a o personálních změnách v hospodářské správě. Ředitel rovněž informoval Radu o zřízení *Centra Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice*, které bylo Radou již dříve projednáno, a dále o konání významné mezinárodní konference *SOLAIR: International Harmonization of Private Law with Regard to Artificial Intelligence and Intelligent Autonomous Robotics*, která proběhla za účasti zástupců mezinárodních organizací UNCITRAL a UNIDROIT.

Na prosincovém zasedání vzala Rada na vědomí informace o výsledcích veřejných soutěží GA ČR a TA ČR, do nichž byly za ústav předloženy návrhy projektů, a dále o účasti výzkumných pracovníků ústavu v sedmi programech Strategie AV 21 v roce 2019. Rada dále projednala přehled o posudkové činnosti ústavu (zpracovávání stanovisek) v roce 2018. Ředitel rovněž informoval Radu o záměru na zřízení nové výzkumné jednotky, která by se zabývala právními otázkami spojenými s fungováním a činností veřejných výzkumných institucí, a to jak institucionálním právem veřejných výzkumných institucí, tak specifickými právními problémy typu ochrany duševního vlastnictví, uplatňování finančního práva nebo aplikace práva EU. Výzkum tohoto zaměření je ochotna podpořit i Akademická rada AV ČR. Rada se v neposlední řadě zabývala i vývojem řízení o žádostech Masarykovy univerzity a Univerzity Karlovy o udělení společné institucionální akreditace k vytváření a uskutečňování studia doktorského typu v oblasti právo ve spolupráci s ÚSP.

Pravidelnou součástí programu výše uvedených zasedání Rady v průběhu roku 2018 bylo projednávání průběžných zpráv o vývoji hospodaření a o výzkumné činnosti pracovníků, včetně informací o průběhu plnění grantových a jiných výzkumných projektů a o pořádání vědeckých akcí (mezinárodní konference, sympozia, workshopy).

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

V roce 2018 nedošlo ve složení Dozorčí rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále jen „Dozorčí rada“), ke změnám.

V roce 2018 se konala dvě zasedání Dozorčí rady, a to ve dnech 14. 5. 2018 a 4. 12. 2018. Obou jednání Dozorčí rady se jako hosté účastnili ředitel ústavu a vedoucí hospodářské správy.

Na prvním zasedání Dozorčí rada projednala a schválila Výroční zprávu o činnosti a hospodaření ÚSP AV ČR, v. v. i., za rok 2017 a zprávu o své činnosti za rok 2017, a dále projednala a vzala se souhlasem na vědomí rozpočet ÚSP AV ČR, v. v. i., na rok 2018. Dozorčí rada se rovněž seznámila s výsledky veřejnosprávní finanční kontroly provedené Kontrolním odborem Kanceláře AV ČR ve dnech 12. 2. až 16. 3. 2018 a vzala se souhlasem na vědomí opatření ředitele k odstranění nedostatků v souladu s kontrolními závěry.

Zprávu auditora o ověření účetní závěrky za rok 2017 projednala Dozorčí rada až následně procedurou per rollam, neboť zpráva nebyla na jednání Dozorčí rady k dispozici vzhledem k nutnosti zapracování připomínek z výše uvedené veřejnosprávní finanční kontroly. Ze stejného důvodu bylo stejnou procedurou projednáno hodnocení manažerských schopností ředitele.

Na druhém zasedání Dozorčí rada projednala průběžnou zprávu o hospodaření za rok 2018 a vzala ji na vědomí. V rámci tohoto projednávání ředitel informoval Dozorčí radu o personálních změnách na oddělení hospodářské správy, kam byla přijata nová mzdová účetní. Byla rovněž konstatována nutnost personálního posílení oddělení hospodářské správy vzhledem k nárůstu agendy spojenému mj. i s nárůstem počtu projektů, které uspěly v soutěžích o veřejnou podporu (GA ČR, TA ČR), zároveň ale bylo také konstatováno, že není jednoduché najít odpovídající odborně vybavený personál vzhledem k finančním možnostem ústavu. Dozorčí rada rovněž určila společnost Diligens, s. r. o. (číslo auditorského oprávnění 196) jako auditora pro ověření účetní závěrky za rok 2018. Předseda Dozorčí rady informoval o opakovaném doporučení ze strany AV ČR periodicky obměňovat auditora pro účetní závěrku v ústavě AV ČR. Dozorčí rada proto řediteli doporučuje vypsát řízení k výběru nového auditora pro účetní rok 2019.

2 — Informace o změnách zřizovací listiny

V roce 2018 nedošlo ve zřizovací listině Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., k žádným změnám.

3 — Hodnocení hlavní činnosti

Předmětem hlavní činnosti Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále „ÚSP“), podle zřizovací listiny je vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky. Hlavní směry výzkumné činnosti vyplývají z vědecké koncepce ÚSP.

V roce 2018 probíhala výzkumná činnost ústavu v transformované podobě dokončené změnou organizačního řádu v roce 2017. Vědecká oddělení plní především funkci administrativních útvarů pro potřeby zajišťování a organizace personálních záležitostí a pracovněprávních vztahů. Nositeli výzkumu jsou jednotliví výzkumní pracovníci nebo vědecké týmy sestavené z těchto výzkumných pracovníků, případně z dalších specialistů, nutných pro plnění jednotlivých vědeckých úkolů. Výzkum a vývoj, který v posledních letech nabývá stále více multidisciplinární podobu, je tak primárně zajišťován výzkumnými pracovníky, případně i pracovníky servisních oddělení (zejména Střediska vědeckých informací), a to jak samostatně, tak v rámci vědeckých týmů. Od roku 2016 působí v ÚSP tři formálně ustavené výzkumné jednotky, a to *Kabinet zdravotnického práva a bioetiky*, *Centre for Law and Public Affairs (CeLAPA)* a *Centrum pro výzkum právního jazyka (CVPJ)* jako výzkumné platformy napříč tematickými obory charakterizujícími jednotlivá vědecká oddělení. V roce 2018 začala působit další výzkumná platforma *Centrum pro výzkum inovací a kyberpráva (Centre for Innovations and Cyberlaw Research – CICERo)*, jejíž projekt následně získal podporu

Strategie AV21 a od roku 2019 je realizován v rámci výzkumného programu *Naděje a rizika digitálního věku*. ÚSP rovněž zřídil v roce 2018 mezioborovou výzkumnou platformu *Centrum Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice*, na jehož činnosti se dále podílejí Filosofický ústav AV ČR, Ústav informatiky AV ČR a Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. V roce 2019 je dále plánováno ustavení výzkumné jednotky *Centrum práva výzkumu, vývoje a inovací (Research Law Centre – RLC)*.

1. — Charakteristika výzkumné činnosti

Výzkum v oblasti teorie práva, právní filosofie a právní historie

Výzkumná činnost v oblasti teorie práva, právní filosofie a právní historie se v roce 2018 orientovala již tradičně na analytickou právní filosofii, problematiku islámského práva a právní dějiny, včetně dějin idejí. Výzkum v oblasti analytické filosofie se soustředil jednak na hlubší ukotvení právní filosofie v etice a metaetice, jednak na důležitější propracování analýzy pojmu subjektivního práva a jeho jednotlivých druhů. Zatímco prvně uvedená část výzkumu může mít dopady třeba

pro současné teorie konstitucionalismu nebo tzv. nového republikanismu, druhá může být přínosná zejména pro dějiny pojmu lidských práv, pro něž je vymezení pojmu nutným předpokladem pro výzkum jeho dějinného vývoje. V oblasti islámského práva pokračoval výzkum zaměřený na instituty rodinného práva, zejména tzv. mahr (který je podobný věnu či spíše obvěnění), přičemž pozornost začala být věnována praktickým otázkám použití tohoto institutu muslimy v Evropě, což vyústilo ve spolupráci s odborníky z oboru mezinárodního práva soukromého. V oblasti právních dějin samozřejmě neušly pozornosti otázky spojené s výročím vzniku Československa, konkrétně to, jaké byly názory prvorepublikové právní vědy na základní práva, nebo studie o známějších i méně známých prvorepublikových osobnostech. V oblasti dějin lidských práv se výzkum soustředil na kořeny této ideje v antickém a středověkém myšlení.

V rámci těchto oblastí výzkumní pracovníci ústavu participovali na několika projektech a akcích, a to spolu s dalšími akademickými pracovišti. Příkladem je možno uvést grantový projekt podporovaný GA ČR Ústavní soud ČR: strážce ústavy *nad politikou nebo v politice?* (ÚSP je spoluřešitelem spolu s Právnickou fakultou UK), v jehož rámci v ÚSP probíhalo zkoumání politických limitů soudního přezkumu, vztah soudců nejvyšších obecných soudů k Ústavnímu soudu, ale i role základních práv v ústavněprávní argumentaci v historické perspektivě. V rámci mezinárodního projektu *European Identity and Multi-speed Europe from Polish and Czech Perspective*, jehož hlavním nositelem je *Centre for Europe* Varšavské univerzity, se výzkum zaměřil na teoretické možnosti konstrukce evropské identity. Z dalších aktivit lze uvést již tradiční vystoupení výzkumných pracovníků na mezinárodních konferencích *Metamorfózy práva ve střední Evropě*, u níž byl ÚSP rovněž spoluorganizátorem, a *Weyrový dny právní teorie* v Brně, a dále na konferencích věnovaných vzniku Československa, jmenovitě na konferenci *Na prahu nové doby*, u níž byl pořadatelem ÚSP, a na konferenci Ústavní kontinuita České republiky s československou tradicí pořádané Právnickou fakultou UK. K významným výsledkům lze rovněž přiřadit spoluautorství dvou kapitol v publikaci Marciano, Ramello (eds.) *Encyclopedia of Law and Economics*, která by měla vyjít v nakladatelství Springer v roce 2019, a v rámci zahraniční spolupráce rovněž zvané přednášky na UCD Sutherland School of Law v Dublinu a na Jagellonské univerzitě v Krakově.

Výzkum v oblasti jurisprudence, ústavního práva a politologie

Výzkum v oblasti jurisprudence, ústavního práva a politologie zajišťuje v ÚSP primárně výzkumná jednotka *Centre for Law and Public Affairs (CeLAPA)*, která je platformou pro multidisciplinární interakci mezi akademickými obcemi v Evropě a českou akademickou komunitou.

V roce 2018 výzkumná jednotka pokračovala ve výzkumné strategii nastavené v minulých letech. Mezinárodní a mezioborový výzkum se primárně soustředil na to, jakým způsobem právo reflektuje společenský vývoj a jak právo tyto proměny způsobuje, či pomáhá realizovat. Takový způsob zkoumání vyžaduje důslednou aplikaci interdisciplinárních metod výzkumu, proto se na projektech *CeLAPA* podílejí právníci, politologové, antropologové, sociologové, filosofové a mediální analytici. Mezinárodní týmy, které výzkum realizují, se v roce 2018 soustředily zejména na problematiku stárnutí a diskriminace, roli soudní moci při formování evropského a globálního práva, vliv vlny populistických hnutí na tvorbu a aplikaci práva a na roli náboženství v sekularizovaných ústavních systémech zemí Evropské unie.

V roce 2018 byly publikovány závěrečné výsledky k již dříve ukončeným projektům podporovaným Grantovou agenturou ČR. Jde o kolektivní monografii *Law, Politics and the Gender Binary* (nakladatelství Routledge) k projektu *Transsexualita a problém menšinové identity v právním diskursu* (*Transsexuality and the issues of minority identity in legal discourse*) a kapitoly v monografiích *Non-naturalism, Normativity and the Meaning of Ought: Some Lessons from Kelsen* (nakladatelství Oxford: Hart Publishing) a *Revamping Associative Obligations* (nakladatelství New Delhi: Oxford University Press India), obě k projektu *Role principu proporcionality v rozhodování ústavních soudů* (*The Role of the Principle of Proportionality in the Constitutional Courts*). Dále v roce 2018 pokračovalo řešení projektu *Stárnutí, diskriminace a právo* (*Taking age discrimination seriously*) podporovaného Grantovou agenturou ČR. Mezinárodní řešitelský tým je složen z odborníků z různých sociálně vědních oblastí (právo, filosofie, sociologie a antropologie) a zkoumá na základě sběru dat z právních úprav v Evropě, jakým způsobem bude třeba reagovat na demografické proměny

evropských společností a jakou právní úpravu bude vhodné přijmout. V roce 2018 také získal podporu GA ČR nový projekt *Rozdíly při ukládání trestů v postkomunistických kontinentálních právních systémech* (Sentencing disparities in the post-communist continental legal systems), jehož řešení bude zahájeno v roce 2019. Pracovníci výzkumné jednotky CeLAPA se v roce 2018 také zapojili do přípravy projektu přihlášeného do projektové soutěže COST, v jehož rámci bude multidisciplinární tým evropských odborníků zkoumat roli náboženství v post-sekulárních společnostech EU.

CeLAPA se dále v roce 2018 podílela na pořádání několik významných mezinárodních konferencí v České republice i v zahraničí. Mezinárodní workshop *Human Rights and the Morality of Proportionality* svedl dohromady přední právní teoretiky z Evropy, Severní Ameriky a Asie, kteří zkoumali, zda princip proporcionality může sloužit jako nástroj poměrování míry dodržování lidsko-právních standardů. Workshopu se účastnili vědečtí pracovníci z Hankuk University, University College London, University of Glasgow, Toronto University, London School of Economics, Graz University a University of Reading. Účastníci mezinárodního semináře *Crisis, Modernity, Authority and the State*, kterými byli vědečtí pracovníci z London School of Economics, Oxford University, University of Glasgow, Universiteit van Amsterdam a La Sapienza University of Rome, kriticky analyzovali autoritu zákona (konceptně, kontextuálně a historicky) z hlediska veřejného práva, soukromého práva, politologie, sociologie a právní teorie, jakož i z perspektivy jurisprudence, a roli a funkci zákona v 21. století. Mezinárodní seminář *Populist Constitutionalism: Theory and Practice in East-Central Europe* zkoumal vztah mezi populismem, konstitucionalismem a právním státem v kontextu politického vývoje ve východní a střední Evropě. Workshopu se účastnili vědečtí pracovníci z Faculty of Law in Ljubljana, Law faculty „Iustinianus Primus“ in Skopje (Republika Severní Makedonie), Faculty of Law in Belgrade, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences, Institute for Legal Studies, Faculty of Law University of Zagreb, Käte Hamburger Center for Advanced Study in the Humanities a UCL Faculty of Laws. Dále CeLAPA ve spolupráci s nadací Bruno Kesslera v italském Trentu uspořádala mezinárodní konferenci *Religion and Innovation beyond the public/private divide*, která se zabývala významem rozdělení veřejného a soukromého sektoru pro postavení náboženství

v dnešním světě, a již se účastnili jak vědečtí pracovníci z Fondazione Bruno Kessler, tak i kolegové z École des Hautes Études en Sciences Sociales, Paris a Sapienza Università di Roma.

Z připravovaných publikací lze ještě uvést kolektivní monografii interdisciplinárního charakteru *Lidská práva v mezikulturních perspektivách* (Academia), která kriticky zkoumá koncept universalit lidských práv z pozic práva, politologie, sociologie, historie a filosofie, a knihu *Právo na veřejný prostor* (Academia), která se zaměřuje na veřejný prostor z perspektivy materiální a kulturně-společenské.

Rada výzkumných aktivit v oblasti jurisprudence, ústavního práva a politologie se realizovala v rámci řešení témat Strategie AV21.

Výzkum v oblasti právního jazyka a právní informatiky

Výzkumu právního jazyka a právní informatice se v ÚSP primárně věnuje výzkumná jednotka *Centrum pro výzkum právního jazyka (CVPJ)*. CVPJ se zaměřuje na interdisciplinární spolupráci právníků, lingvistů a programátorů a představuje platformu soustřeďující základní výzkum v oblasti právního jazyka a právní informatiky v rámci ČR. Výzkumné aktivity se zaměřují na tvorbu databází, korpusů a slovníků pro oblast analýzy a výzkumu právních textů a pro tvorbu aplikačních programů podporujících výuku a tvorbu práva. Práce týmu se zakládá na plně digitalizovaných právních databázích vytvořených nebo upravených v ÚSP speciálně pro potřeby výzkumu a využívají se při ní metody počítační lingvistiky, informatiky a právní lingvistiky. Na výzkumech prováděných CVPJ se dále podílejí Fakulta informatiky Masarykovy univerzity, Ústav Českého národního korpusu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni.

V roce 2018 pokračovaly práce na dlouhodobém projektu *Právní elektronický slovník (PES)*. V doktrinární části byl program doplňován a rozšiřován zejména o hesla a ontologii z oblasti římského práva, teorie práva a islámského práva. V lingvistické části probíhala tvorba nových korpusů do lingvistického modelu PES. Výsledky projektu jsou prezentovány na webu <http://deb.fi.muni.cz/pesnew> (jméno: pes, heslo: sep) a jsou k dispozici zdarma. Program slouží ve výuce právní informatiky,

teorie práva, římského práva, dějin práva a teorie legislativy. Jde o základní pomůcku, kterou v roce 2018 využívalo přes tisíc studentů Právnické fakulty UK a Fakulty právnické ZČU v Plzni. Program mají k dispozici všechny katedry teorie práva v České republice a Slovenské republice. Lingvistický modul programu PES se také využívá v legislativě a výzkumu právního jazyka.

Další oblastí činnosti CVPJ je tvorba korpusů platného práva, judikatury a doktríny, jehož cílem je vytvořit ve spolupráci s Ústavem Českého národního korpusu Filosofické fakulty UK speciální soubor právních korpusů jako podmnožinu Českého národního korpusu. V roce 2018 byla zpracovávána data pro strukturovaný korpus platného primárního práva, včetně automatického rozpoznávání kolokací právních termínů a tvorby jejichází.

Výzkumné projekty CVPJ jsou rovněž podporovány z prostředků Strategie AV21.

Výzkum v oblasti veřejného práva

Výzkum v oblasti veřejného práva v roce 2018 probíhal v právních oborech tradičně řazených do veřejného práva, tedy zejména v oboru ústavního práva, správního práva, evropského práva, mezinárodního práva veřejného, práva životního prostředí a veřejnoprávních aspektů práva ochrany spotřebitele. Byla řešena řada dílčích témat v rámci uvedených oborů i multidisciplinárně, a to v rámci grantových a jiných projektů, publikací, popularizační a přednáškové činnosti. Příkladem lze uvést témata úlohy jednotlivce či postavení občanské společnosti v mezinárodním právu, soudního přezkumu politických aktů, mezinárodněprávní odpovědnosti mezinárodních organizací, společenské odpovědnosti podniků ve společnosti a právu, právní ochrany biometrických údajů, principu proporcionality při uplatňování lidského práva na příznivé životní prostředí nebo uplatňování veřejného zájmu v oblasti ochrany přírody.

V roce 2018 pokračovalo ve spolupráci s Právnickou fakultou UK druhým rokem řešení grantového projektu podporovaného Grantovou agenturou ČR Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice, završen byl grantový projekt *Biometrické údaje a jejich zvláštní právní ochrana*. Nově byl získán a započat projekt podporovaný Mezinárodním Visegrádským fondem *Progress in collective redress mechanisms in environmental*

and consumer mass harm situations (Kolektivní nástroje právní ochrany v situacích hromadné újmy v oblasti životního prostředí a ochrany spotřebitele) týkající se kolektivního vymáhání náhrad škod v oblasti ochrany spotřebitele a ochrany životního prostředí, v jehož rámci byl mj. uspořádán stejnojmenný seminář. Dále byl úspěšně zrealizován jednoletý projekt *Polsko-czeskie forum wymiany myśli europejskiej i wzajemnej inspiracji: tożsamość europejska w Europie kilku prędkość s podporou polského Ministerstva zahraničních věcí, jehož hlavním řešitelem bylo Centre for Europe Varšavské univerzity a ÚSP byl spoluřešitelem, spolu s Fakultou sociálních věd UK. V rámci toho česko-polského projektu byla organizována jedna mezinárodní konference ve Varšavě a v Praze jedna mezinárodní konference a jedno mezinárodní kolokvium. Pokračovalo rovněž řešení dvou dílčích témat v rámci Strategie AV21, a to tématu sesuvů půd a skalních řícení v rámci programu *Přírodní hrozby* a tématu ochrany krajiny a lesa v rámci programu *Rozmanitost života a zdraví ekosystémů*, jimiž je odborný výzkum včetně mezioborového mj. představován a přibližován široké veřejnosti.*

Důležitou součástí výzkumné činnosti v oblasti veřejného práva tvořily pořádané semináře, workshopy a konference. V rámci pokračujícího grantového projektu o roli ústavních soudů byla uspořádána konference *Self-restraint of the CEE Constitutional Courts: Does it exist and shall it exist?* Z Visegrádského projektu byla organizována mezinárodní konference *Efficient collective redress mechanisms in Visegrad 4 countries: an achievable target?* Z projektu česko-polské výměny poznatků vzešly dvě mezinárodní konference v Praze a dvě ve Varšavě. Pracovníci ÚSP zabývající se výzkumem v oblasti veřejného práva dále pro své kolegy uspořádali nebo se podíleli na realizaci dvou interních seminářů ÚSP, a to s tématem role občanské společnosti v mezinárodním právu a tématem ochrany spotřebitele. Pro soudce nejvyšších českých soudů byla uspořádána v rámci Justiční akademie přednáška o právu ochrany spotřebitele.

Mezioborový výzkum o sesuvech v rámci programu Strategie AV21 *Přírodní hrozby* byl v roce 2018 věnován především přípravě publikace určené hlavně úřadům v oblasti územního plánování, územního rozhodování a posuzování vlivů na životní prostředí s názvem *Zodpovědné plánování: Území a sesuvy*, a popularizaci tématu přípravou série článků pro časopis *Vesmír*. V rámci programu *Rozmanitost života a zdraví ekosystémů* byla vydána brožura

s názvem *Jak se do lesa volá*, kde je mj. zařazena kapitola *Potřebujeme nový lesní zákon?*; dále bylo zpracovááno téma fragmentace krajiny a téma potřeby změn v lesnictví v reakci na změny klimatu.

Výzkumná pracovnice ÚSP se dále aktivně podílela na pořádání dvou odborných seminářů *Pitná voda – je a bude? a Trendy v nakládání s odpady*, které byly organizovány Akademií věd ČR v rámci nového cyklu *Vědecké poznatky – základ pro lepší, konkurenceschopnou společnost*, jenž představuje spolupráci s Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR. Obě akce prezentovaly aktuální společenská témata nyní stále žádanějším odborným mezioborovým přístupem za účasti expertů z výzkumných ústavů Akademie věd ČR napříč vědními oblastmi.

Výzkum v oblasti soukromého práva

Výzkum v oblasti soukromého práva byl v roce 2018 zaměřen na soukromoprávní problematiku z několika rozdílných pohledů. Nadále byla pozornost věnována především obecným otázkám v historickém a filosofickém kontextu. Řada publikačních výstupů tak směřovala zejména do oblasti obecné civilistiky, resp. právní teorie a filozofie. V tomto ohledu bylo navazováno na práce a výsledky minulých období. Vedle toho se výzkumná činnost zaměřila i na některé specifické oblasti, např. řešení problematiky korporálního práva, pracovního práva (zejména pak bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), sportovního práva a mezinárodního práva soukromého, zejména ve srovnávacím pohledu. Významným elementem výzkumné činnosti v oblasti soukromého práva v uplynulém roce pak byla činnost pracovníků zaměřených na dílčí právní oblasti vyznačující se vysokým stupněm interdisciplinarit. V těchto oborech se výzkumná činnost realizovala především na bázi specializovaných jednotek, a to již existujícího *Kabinetu zdravotnického práva a bioetiky* a nově vzniklých, kterými jsou *Center for Innovations and Cyberlaw Research (CICeRo)* a *Centrum Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice*. Řešeny byly především otázky medicínského práva, problematiké aspekty ochrany osobních údajů a dat z perspektivy datové analýzy, právní povahy biometrických údajů a právních aspektů umělé inteligence. Badatelské aktivity v oblasti soukromého práva byly provázeny rovněž výstupy na zahraničních

konferencích a pobytech, jakož i prohlubováním mezinárodní spolupráce.

V roce 2018 byly řešeny dva projekty podporované Grantovou agenturou ČR, a to *Informovaný souhlas s poskytováním zdravotních služeb – právní a etické aspekty* a *Biometrické údaje a jejich zvláštní právní ochrana*, a projekt *Inovativní řešení skupiny potřeb v oblasti optimalizace předpisů, postupů a opatření BOZP včetně diseminačních opatření* podporovaný Technologickou agenturou ČR.

Z konferencí je třeba uvést dvě významné mezinárodní mezioborové konference, na jejichž uspořádání se podíleli pracovníci ÚSP, a to konferenci na téma *Mezinárodní harmonizace soukromého práva se zaměřením na umělou inteligenci a inteligentní autonomní roboty* pořádanou v rámci projektu SOLAIR (Society, Law, Artificial Intelligence, Robotics), nad kterou převzalo záštitu Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, a dále konferenci *Na prahu nové doby* pořádanou ke 100. výročí vzniku Československé republiky.

Výzkum v oblasti zdravotnického práva a bioetiky

Výzkum v oblasti zdravotnického práva a bioetiky je v ÚSP tematicky rozvíjen primárně v rámci výzkumné jednotky *Kabinet zdravotnického práva a bioetiky* (dále jen „Kabinet“). Činnost Kabinetu byla v roce 2018 směřována do několika oblastí. Především byla nadále zkoumána problematika náhrady nemateriální újmy a předpokladů odpovědnosti v civilním právu a problematika eutanazie a dále bylo započato s analýzou problematiky informovaného souhlasu s poskytováním zdravotních služeb.

V rámci činnosti Kabinetu se jeho členové aktivně podíleli na řešení výše uvedeného grantového projektu *Informovaný souhlas s poskytováním zdravotních služeb – právní a etické aspekty* a úspěšně podali návrh projektu *Rozhodování o zdravotní péči v závěru života*, který získal podporu Technologické agentury ČR a s jehož řešením bude započato v roce 2019. Členové Kabinetu se dále aktivně účastnili řešení témat *Současná etika a Svoboda a odpovědnost a jejich důsledky pro společnost* v rámci programu Strategie AV21 *Efektivní veřejné politiky a současná společnost*.

Výzkumní pracovníci působící v Kabinetu pokračovali v rozvíjení mezinárodní spolupráce, zejména s výzkumnými institucemi v Izraeli a v Rakousku, a účastnili se řady mezinárodních a vnitrostátních konferencí a workshopů, z pořádaných akcí lze uvést mezinárodní konferenci *Antinatalism Under Fire* a workshop *Assessing Agent Causal Libertarianism in the Free Will Debate*. Členové Kabinetu rovněž publikovali řadu odborných článků a podíleli se na mezioborové publikaci *Eutanazie z pohledu medicíny, filozofie a práva*. Kabinet vydává recenzovaný Časopis zdravotnického práva a bioetiky.

2. — Projekty

V návaznosti na výzkumnou činnost prováděnou v rámci výše uvedených oblastí výzkumu probíhalo v roce 2018 také řešení následujících projektů:

projekty podporované Grantovou agenturou České republiky:

— bylo završeno řešení grantového projektu *Biometrické údaje a jejich zvláštní právní ochrana* (Biometric Data and Their Specific Legal Protection) s dobou řešení 2016 až 2018 (řešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D.);

Biometrické údaje patří k datům, jejichž použití pro poskytování různých služeb ve společnosti roste geometrickou řadou. Ruku v ruce s tím však vzrůstají i potenciální rizika, včetně možností vyplývajících z dosud neznámých hranic datové analýzy. Tyto údaje jsou charakteristické vysokou vypovídací hodnotou o identitě jednotlivce a zahrnují informace o jeho fyziologických a psychologických kvalitách. Na rozdíl od jiných údajů jsou zásadně nezměnitelné. Současná česká právní úprava a připravovaná evropská legislativa se vyznačují nejasnými pravidly zpracování biometrických údajů způsobenými dichotomií režimů pro běžné osobní údaje a jejich zvláštní kategorii. Tuto existující entropii pak právní úprava nejenom že nezohledňuje, ale spíše prohlubuje rizika spojená se zpracováním těchto údajů. Projekt se snaží tuto situaci řešit vytvořením klasifikace jednotlivých typů biometrických údajů, návrhu katalogizované stupnice jejich

potenciální zranitelnosti a dílčími návrhy de lege ferenda založenými na poznatcích z komparativních právních analýz a z technologických možností řešení.

— druhým rokem pokračovalo řešení grantového projektu *Stárnutí, diskriminace a právo* (Taking age discrimination seriously) s dobou řešení 2017 až 2019 (řešitel prof. Axel Gosseries, Ph.D.);

Projekt zkoumá úpravu českého právního řádu a evropského práva (právo Evropské unie a právo vybraných evropských zemí) v oblasti diskriminace z důvodů věku a analyzuje dopady jednotlivých modelů a právních úprav na život obyvatel. Cílem projektu je pomocí interdisciplinárních metod analyzovat českou právní úpravu a judikaturu, komparovat ji se zahraničními úpravami a judikaturou Evropského soudního dvora a formulovat doporučení pro budoucí právní úpravy, která zohlední specifika české úpravy a vývojové trendy v evropském diskursu. Z mezinárodního hlediska je cílem projektu podílet se na evropské diskusi k problematice diskriminace z důvodů věku, vytvářet podmínky pro prezentaci národních expertů na evropském fóru a vytvářet prostředí pro výměnu názorů mezi národními a evropskými experty formou pravidelných workshopů a konferencí.

— druhým rokem pokračovalo ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy řešení grantového projektu *Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?* (The Constitutional Court: the Guardian of the Constitution Above Politics, or in the Politics?) s dobou řešení 2017 až 2019 (spoluřešitel JUDr. Jan Malíř, Ph.D.);

Ústavní soud České republiky se již z povahy své funkce pohybuje na hranicích práva a politiky. Pro posouzení jeho činnosti a vztahu k politickým aktérům však chybí komplexní rámec. Při řešení projektu budou komparovány závěry zahraniční a české ústavněprávní a politické teorie zabývající se dělbou moci a rolí ústavních soudů v politických systémech, provedeny vlastní empirické výzkumy činnosti Ústavního soudu ČR a analyzovány politicky motivované limity soudního přezkumu. Cílem projektu je identifikovat na základě uvedeného komparativního a empirického výzkumu specifické znaky ústavního soudnictví v České republice, formulovat rámce

pro hodnocení činnosti Ústavního soudu ČR a jeho politické dimenze, analyzovat použitelnost politicky motivovaných limitů soudního přezkumu v činnosti Ústavního soudu ČR a přispět tak k řešení praktických otázek na hranicích práva a politiky vznikajících v činnosti Ústavního soudu ČR.

— nově bylo zahájeno řešení grantového projektu *Informovaný souhlas s poskytováním zdravotních služeb – právní a etické aspekty* (Informed consent – legal and ethical aspects) s dobou řešení 2018 až 2020 (řešitel doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D., LL.M.);

Informovaný souhlas je základním nástrojem pro získání svolení k provedení medicínského zákroku na pacientovi. S praktickými dopady informovaného souhlasu se zdravotnický personál setkává každodenně a pacienti při každé návštěvě zdravotnického zařízení. I přes tyto zcela zjevné praktické dopady zůstává teoretická rovina informovaného souhlasu v české odborné literatuře téměř nedotčena, a to jak v rovině právní, tak bioetické. Při studiu tohoto fenoménu je nutné si uvědomit, že se jedná o hybridní koncept složený ze dvou složek – lékařského poučení a vlastního vyjádření vůle pacienta. Oba tyto komponenty jsou zkoumány s ohledem na jejich historickou genezi. Z hlediska historické komparace pak bude provedena analýza nutných a dostačujících prvků pro právní diskurs a pro diskurs etický. Projekt se zaměřuje i na odlišné modely komunikace mezi lékaři a pacienty, zejména na koncept paternalistický a koncept spotřebitelský. Dále se projekt zaměřuje i na problematiku etických aspektů informovaného souhlasu *de lege lata*. Cílem projektu je důkladně zanalyzovat současný právní a etický diskurs týkající se vztahu lékaře a pacienta, zejména ohledně tzv. informovaného souhlasu, se zaměřením nejen na otázky platné právní úpravy (*de lege lata*), ale i na to, jaká by právní úprava měla být (*de lege ferenda*).

projekty podporované Technologickou agenturou České republiky

— nově bylo ve spolupráci s Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v. v. i., započato s řešením projektu *Inovativní řešení skupiny potřeb v oblasti optimalizace předpisů,*

postupů a opatření BOZP včetně diseminačních opatření (Innovative solution to the needs group in the area of optimization of regulations, procedures and measures of OSH, including dissemination measures) s dobou řešení 2018 až 2020 (spoluřešitel doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D.);

Projekt je řešen v rámci Programu veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2. Cílem řešení výzkumného projektu je vytvoření stěžejních výstupů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) s vysokým inovačním potenciálem pro rezort Ministerstva práce a sociálních věcí. Jednotlivé části řešení projektu se zaměří na problematiku prevence pracovní úrazovosti, programů pro prevenci BOZP ve vazbě na úrazové pojištění, vizualizace sémantických vazeb v oblasti BOZP, kvality pracovního života vybraných skupin zaměstnanců s důrazem na BOZP, ochrany zaměstnanců při činnostech pro více zaměstnavatelů a při činnostech ve výkopech, kontrolní činnosti v oblasti BOZP ze strany odborů, kompetencí školní mládeže a budoucí pracovní síly pro bezpečnost a ochranu zdraví.

— nově bylo také zahájeno řešení projektu *Etika provozu autonomních vozidel* (Ethics of autonomous vehicles) s dobou řešení 2018 až 2021 (řešitel PhDr. David Černý, Ph.D.);

Jde o interdisciplinární projekt v rámci Programu na podporu společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA, na jehož řešení se dále podílejí Filosofický ústav AV ČR, Přírodovědecká fakulta UK a Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V souvislosti s provozem autonomních vozidel jsou velmi aktuální eticky konfliktní situace, ke kterým dojde v reálném provozu. Bez řešení těchto situací, které nemá momentálně nikdo k dispozici, nebude možné uvádět autonomní vozidla vyšších stupňů automatizace na trh. Přitom benefity autonomních vozidel jsou zřejmé: zefektivnění dopravy, snížení emisí, snížení počtu nehod až o 90 %. Bezpochyby je tedy žádoucí, aby autonomní vozidla do provozu uvedena byla, a přispěla tak ke zkvalitnění života člověka v 21. století. Cílem projektu je zjistit preference potenciálních zájemců o autonomní vozidla a nabídnout jejich výrobcům komplexní etickou analýzu jejich provozu, bezprostředně uplatnitelnou ve vývoji řídicích softwarů.

— třetím rokem pokračovalo řešení projektu *Národní právní dědictví* (National legal heritage) podporovaného Ministerstvem kultury ČR v rámci Programu na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II) s dobou řešení 2016 až 2020 (řešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D.);

Cílem projektu je uchovat národní právní dědictví našich zemí jako součást evropské a světové právní kultury a učinit je lépe přístupným a zkoumatelným. Během posledních 15 let se pronikavě změnil způsob užívání práva, judikatury i právní literatury, objevil se rozštěp mezi segmentem „digitálních“ a „nedigitálních“ právních textů. Prohlubující se tendence k přehlížení „nedigitálního“ segmentu vede k diskontinuitě judikatury i právní nauky. Dalším problémem je i špatný stav zdejších právních knihoven a nedostatečná dostupnost starších právních textů. Projekt se snaží překonat uvedené obtíže digitalizací starší právní literatury, doplněnou důkladným metadatovým popisem a její jedinečnou kombinací do veřejně přístupné právní databáze, zaměřené právněhistoricky a šité na míru odborným právním potřebám. Projekt je rozdělen do dvou fází: První fáze (2 roky) bude věnována adaptaci bibliografické databáze CLAN do nového databázového systému; zároveň bude probíhat zpracovávání textů. Ve druhé fázi (3 roky), zahájené otevřením databáze Národní právní dědictví ve standardním veřejném provozu, bude následovat další zpracovávání textů, vedoucí na konci projektu ke zpracování a začlenění zhruba 150 tisíc stran původních papírových předloh. Segmenty projektu budou: (1) Historické sbírky judikatury (Bohuslav, Vážný aj.); (2) Historické právní encyklopedie; (3) Historické právní časopisy; (4) Historické pocty a podobné sborníky; (5) Vybrané historické monografie značného vědeckého významu; (6) Vybrané dosud nedigitalizované historické právní předpisy, zvláště z doby po roce 1918; (7) Edice historických materiálů ke stávajícímu občanskému zákoníku; (8) Akademická právní bibliografie a osobní bibliografie významných právních vědců.

— druhým rokem pokračovalo ve spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity řešení projektu *Transitional Jurisprudence* (Transitional Jurisprudence) podporovaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

z prostředků operačního programu „Výzkum a vývoj, vzdělávání“ s dobou řešení od 1. 5. 2017 do 30. 9. 2021 (spoluřešitel Mgr. Petr Agha, Ph.D., LL.M.);

Cílem projektu je rozvoj lidských zdrojů pro výzkum a vývoj v oboru Práva a právních věd formou zřízení společného doktorského studijního programu Právnické fakulty Masarykovy univerzity a Ústavu státu a práva AV ČR, který bude obsahovat čtyři obory. Kvalitativním cílem společného doktorského studia je výchova nové generace vědeckých pracovníků, schopných účastnit se výzkumu na evropské úrovni, jakož i výchova špičkových odborníků pro potřeby praxe (zejména se zaměřením na užší specializaci ve vybraných oblastech práva s mezinárodním přesahem). Zúčastněné instituce budou studentům aktivně vytvářet příležitosti pro jejich zapojení do výzkumných projektů základního i aplikovaného výzkumu a do dalších činností souvisejících s vědou a výzkumem. Společné doktorské studium poskytne také příležitost akademickým pracovníkům v ČR k jejich dalšímu odbornému rozvoji a růstu (školení v programu, stáže na výzkumných a univerzitních pracovištích v tuzemsku i v zahraničí, školení, účast na vědeckém životě partnerských institucí).

— nově bylo zahájeno řešení projektu *Progress in collective redress mechanisms in environmental and consumer mass harm situations* podporovaného Mezinárodním všeobecným fondem s dobou řešení od 1. 2. 2018 do 31. 7. 2019 (řešitelky Dr. Rita Simon, LL.M., B.A. a JUDr. Hana Müllerová, Ph.D.);

Následky porušování předpisů v oblasti životního prostředí a nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům mohou dopadat na značné množství osob a působit hmotné škody (byť škoda způsobená jednotlivci může být i marginální). Navzdory existenci právních požadavků evropského práva v obou oblastech jsou mechanismy právní ochrany ve všech zemích Visegrádské čtyřky nedostatečné, a to z důvodu vysokých soudních poplatků a vysokého rizika neúspěchu. Jedním z klíčových prvků dostupného a účinného vymáhání zakotvených práv je možnost zapojení environmentálních a spotřebitelských organizací do žalob nebo jiných právních prostředků ochrany. Ta je v zemích Visegrádské čtyřky rovněž omezená z důvodů chybějících procesních rámců. Právo na přístup ke spravedlnosti tak není v uvedených oblastech dostatečně zajištěno. Hlavním

cílem projektu je vyplnit legislativní mezery a připravit procesní normy civilního řízení v zemích Visegrádské čtyřky pro možnost řešení ekologických i spotřebitelských škod dopadajících na větší množství osob, za účelem zlepšení přístupu ke spravedlnosti. V rámci řešení projektu budou shromážděny a srovnány zkušenosti environmentálních a spotřebitelských organizací v zemích Visegrádské čtyřky, analyzovány hlavní mezery stávajícího stavu z hlediska právní úpravy i jejího výkladu a navrženy potřebné změny za účelem jeho zlepšení. Vzájemná komparace jednak mezi čtyřmi zeměmi s podobnou právní tradicí a jednak mezi dvěma oblastmi, u nichž obou existuje „slabší strana“, jejíž ochrana se typicky zvyšuje při využití kolektivních nástrojů ochrany, dává možnost využít synergií a pozitivních zkušeností nabytých v jedné oblasti i jinde a vylepšit tak celkovou situaci směrem k účinnější implementaci práv.

V roce 2018 bylo podáno na Grantovou agenturu ČR osm návrhů standardních projektů, z nichž podporu získaly projekty *Rozdíly při ukládání trestů v postkomunistických kontinentálních právních systémech* (Sentencing disparities in the post-communist continental legal systems) – řešitel Mgr. Jakub Drápal MPhil., *Srovnání českého korporáčního práva s OECD principy Corporate Governance jakožto mezinárodního standardu a vybranými evropskými jurisdikcemi* (The Czech Company Law and the OECD Principles of Corporate Governance as an International Benchmark and Comparison with selected European Countries) – řešitel doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D. a *Autonomní právo mezinárodních sportovních asociací jako ekvivalent superstátu a hranice legality jeho pravomocí* (Law of International Sports Associations as an equivalent to a Superstate and borders of legality of its powers) – řešitel JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D., všechny projekty s dobou řešení 2019 až 2021.

Dále byly podány návrhy čtyř projektů aplikovaného výzkumu na Technologickou agenturu ČR do programu ÉTA. Z podaných návrhů uspěl projekt *Civilní odpovědnost za škodu způsobenou provozem autonomních vozidel* (Civil Liability for Damage caused by Operation of Autonomous Vehicles) – řešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D., s dobou řešení 12/2018 až 11/2021, a dále projekty *Rozhodování o zdravotní péči v závěru života* (Decision-making process on health care at the end of life) – spoluřešitel doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D. ve spolupráci s Masarykovou univerzitou a *Průzkum a edukace občanů České republiky v oblasti biometrie* (Survey

and education of Citizen of the Czech Republic in the field of Biometrics) – spoluřešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D. ve spolupráci s Masarykovou univerzitou a Vysokým učeníem technickým v Brně, oba s dobou řešení 2019 až 2021.

3. — Strategie AV21

Pracovníci ÚSP v roce 2018 aktivně pokračovali ve výzkumných aktivitách realizovaných v rámci interdisciplinární výzkumné strategie Akademie věd ČR Strategie AV21, která se nese ve znamení hesla „Špičkový výzkum ve veřejném zájmu“.

V programu Efektivní veřejné politiky a současná společnost byla v roce 2018 řešena témata *Současná etika, Autonomní vozidla a etika a Svoboda a odpovědnost a jejich důsledky pro společnost*. Řešení uvedených témat zajišťují pracovníci výzkumné jednotky *Kabinet zdravotnického práva a bioetiky*. V rámci tématu *Současná etika* byla uspořádána mezinárodní konference *Antinatalism Under Fire*, na níž vystoupil přední představitel antinatalismu prof. David Benatar (University of Cape Town). V přípravě je rovněž publikace stejného názvu, která bude obsahovat kritickou reflexi antinatalismu a reakce prof. Benatara. V rámci tématu *Autonomní vozidla a etika* byla připravena a zprovozněna webová stránka *Centra Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice* (přístup na adrese www.cevast.org). V rámci řešení tématu *Svoboda a odpovědnost a jejich důsledky pro společnost* byl ve spolupráci s Filosofickým ústavem AV ČR uspořádán mezinárodní workshop *Assessing Agent Causal Libertarianism in the Free Will Debate*, na němž vystoupil jako hlavní řečník prof. Timothy O'Connor (Indiana University).

V programu Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy byla v roce 2018 řešena témata *Architektura, politika a politická ekonomie veřejného prostoru, Vznik a proměny globálního konstitucionalismu, Krize, modernita, autorita a stát a Právo a náboženství v době globalizace*. Řešení uvedených témat zajišťovala výzkumná jednotka CeLAPA. S podporou ze Strategie AV 21 se v roce 2018 konala v rámci řešení uvedených témat rovněž řada aktivit, včetně mezinárodních, které jsou uvedeny v pasáži věnované výzkumu v oblasti jurisprudence, ústavního práva a politologie. Kromě nich lze ještě uvést pořádání mezinárodního workshopu *Crisis, Modernity, Authority and the State*.

V programu Přírodní hrozby pokračovalo v roce 2018 řešení tématu *Péče o krajinu v prevenci nebezpečných přírodních jevů: historické, právní a společenské dimenze*. V jeho rámci byla vydána příručka pro správní orgány s názvem *Zodpovědné plánování: Území a sesuvy s vysvětlením právní úpravy prevence sesuvů a její správné aplikace, zejména v územním plánování a posuzování vlivů na životní prostředí*. Dále řešitelka tématu koordinovala přípravu série popularizačních článků o sesuvech z pohledu různých vědních oborů pro časopis *Vesmír* a zpracovala pro tuto sérii článek s názvem *Prevence sesuvů v právu – ochrana hodnot vs. ochrana člověka před vlastní hloupostí*.

V programu Paměť v digitálním věku pokračoval v roce 2018 v rámci tématu *Ostrovy spolehlivého poznání - Encyklopedická báze digitálního věku* projekt *Právníky elektronický slovník (PESNEW)*. PES je moderní datová báze a program spojující právní termíny doktrinální s prostředky lingvistické analýzy terminologie platného práva České republiky a judikatury nejvyšších soudů na speciálních právních korpusech. Podle plánu se rozšířil počet doktrinálních hesel o 5000 (soukromé právo, islámské právo, teorie práva), průběžně se zpracovávala data pro korpusy za rok 2018, vypracovány byly programy pro automatické rozpoznávání odkazů v právních textech a pokračovaly práce na automatickém rozpoznávání právních struktur na textech získaných z OCR.

V programu Rozmanitost života a zdraví ekosystémů (ROZE), který je koordinován Biologickým centrem AV ČR, v. v. i., se pracovnice ÚSP zapojila do řešení aktivity s názvem *Ekologická infrastruktura krajiny* realizované v rámci tématu *Biodiverzita v čase a prostoru – základ pro poznání biologické rozmanitosti a pro ochranu krajiny*. V rámci aktivity byla finalizována kapitola *Potřebujeme nový lesní zákon?* do brožury s názvem *Jak se do lesa volá* (Academia). Dále byl v časopise *Lesnická práce*, č. 5/2018 publikován článek *Právní úprava lesnictví a změny klimatu*. Do další brožury, jejíž vydání je plánováno na rok 2019, byla zpracována kapitola s názvem *Právní ochrana krajiny: potřebujeme postoupit od složkového přístupu ke komplexnímu*. Na konferenci *Dny práva 2018* pořádané Právníkou fakultou Masarykovy univerzity byl přednesen příspěvek *Fragmentace krajiny: ekologická versus dopravní infrastruktura a právo*, který bude součástí kolektivní monografie vydané z konference.

4. — Nejvýznamnější publikační výsledky

MÜLLEROVÁ, Hana:

Právo na příznivé životní prostředí: Zkušenosti vybraných evropských zemí a návrhy pro budoucí uplatňování v ČR.

[Right to Environment: Experience of the Selected European Countries and Suggestions for its Future Application in the Czech Republic.]

Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2018. 236 s. ISBN 978-80-87439-34-0

V první části knihy představuje autorka výsledky hlubší analýzy ústavního zakotvení, výkladu a dosavadní aplikační praxe práva na životní prostředí ve Francii, Belgii, Finsku, Španělsku a Portugalsku. U každé z porovnávaných zemí zaměřuje pozornost na způsob ústavní formulace práva a jeho pozici v ústavním řádu dané země, otázku povahy práva a jeho přímé či nepřímé dovolatelnosti, včetně případného vývoje výkladu těchto otázek před soudy. Uvedeny jsou rovněž příklady konkrétních kauz řešených na základě práva na životní prostředí, pokud jsou k dispozici. V druhé části knihy je shrnut současný spíše neutěšený stav uplatňování práva na příznivé životní prostředí založeného článkem 35 české Listiny základních práv a svobod a postaven možný model jeho budoucího prosazování. Při konstrukci tohoto budoucího modelu vychází autorka ze zařazení práva na příznivé životní prostředí v českém ústavním systému mezi základními právy hospodářskými, sociálními a kulturními. Analyzuje interpretační přístupy vyvinuté pro tuto skupinu práv Ústavním soudem ČR, zkoumá jejich aplikovatelnost na oblast životního prostředí, která je v mnohém specifická, a dospívá k návrhu půdorysu pro výklad práva na příznivé životní prostředí, který tvoří vymezení esenciálního jádra tohoto práva, typologie zásahů do něj a aplikace modifikovaného testu racionality při jeho přezkumu.

RAJCHL, Jiří – KRAMÁŘ, Květoslav – MALÍŘ, Jan: *Právní aspekty hazardních her.*

[Hazard and its Legal Aspects.]

Praha: Wolters Kluwer, 2018. 480 s. ISBN 978-80-7552-646-5

Autor (J. Malíř) v kapitole 11 (s. 313-432) analyzuje vliv práva EU na právní úpravu hazardních her v členských státech. Těžiště spočívá v rozboru nyní již obsáhlé judikatury Soudního dvora EU, která na základě výkladu ustanovení o volném pohybu

osob a zejména o volném pohybu služeb identifikovala, v jakém rozsahu a mezích mohou členské státy hazardní hraní samy upravovat. Představeny jsou však i snahy o regulaci hazardního hraní v psaném právu EU. V kapitole 12 (s. 433-447) pak je pozornost zaměřena na to, v jakém rozsahu je hazardní hraní dotčeno závazky plynoucími z mezinárodního práva veřejného, a to zejména mezinárodního práva lidských práv a práva Světové obchodní organizace.

DOLEŽAL, Tomáš - MELZER, Filip:

Náhrada při újmě na přirozených právech člověka. [Infringement of Natural Rights and its Redress.] Občanský zákoník: velký komentář. Svazek IX, § 2894-3081.

Praha: Nakladatelství Leges, 2018 - (Melzer, F.; Tégl, P.), s. 978-1075. ISBN 978-80-7502-199-1

Autoři představují podrobný komentář k ustanovením § 2956–2968 občanského zákoníku, která upravují náhradu při újmě na přirozených právech člověka. Komentář obsahuje výklad pojmů včetně historického exkurzu, a dále se v něm pojednává o nemajetkové újmě a zásahu do přirozených práv člověka a především o kompenzacích při újmě poškození zdraví a usmrčení a o zvláštním postavení tohoto typu újmy v rámci jiných nemajetkových újem. Podrobně jsou též rozpracovány aspekty jako bolestné a ztížení společenského uplatnění, duševní útrapy a citová újma, náklady spojené s péčí o zdraví poškozené osoby, ztráta na výdělků v důsledku újmy, určení výše škody a metody stanovení její výše.

ELIÁŠ, Karel:

Poutník za hranice pozitivistických kruhů. Výbor z díla.

[Travelling Beyond the Boundaries of Positivistic Circles: A Digest.]

Praha: Wolters Kluwer, 2018. 600 s. ISBN 978-80-7598-007-6

Výbor z díla Emila Svobody, významného civilistického právníka období první republiky, je doplněn studií o životě a díla této osobnosti. Autor výboru zde kriticky hodnotí jeho nejvýznamnější díla, a to jak z pohledu významu pro současnou právní vědu, tak z pohledu soudobého, kdy Emil Svoboda působil na Univerzitě Komenského v Bratislavě a později jako profesor a děkan na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Úvodní studie k tomuto výboru z díla má 57 stran, a v tomto rozsahu dosud nebylo nic o této osobnosti publikováno. Jako podklad pro studii byla navíc použita i díla dosud nepublikovaná nebo obtížně dostupná.

PAVLAKOS, George:

Revamping Associative Obligations.

[Doplnění teorie tzv. asociativních povinností]

In Khurshid, S. – Malik, L. – Rodriguez-Blanco, V. (eds). *Dignity in the Legal and Political Philosophy of Ronald Dworkin.*

New Delhi: Oxford University Press India, 2018, s. 337-360. ISBN 978-0199484171

Autor v kapitole přináší argumenty pro takový výklad Dworkinova tzv. asociativního popisu politických závazků, který nečiní politickou povinnost závislou na donucovacích institucích státu. Jeho výklad se opírá o rozdíl mezi dvěma vysvětleními role, které sociální fakta hrají při určování míry a obsahu politických závazků. První tvrdí, že sociální skutečnosti jsou jediným důvodem existence politických závazků. Míra a obsah politických závazků potom závisí na faktech o donucovacích institucích státu. Alternativní výklad považuje sociální fakta pouze za faktory, které přispívají k existenci politických závazků: způsob, jakým přispívají, spočívá v aktivizaci morálních důvodů, které operují v pozadí těchto úvah, ty potom nakonec zakládají politické závazky. V tomto druhém výkladu, existence politických povinností nezávisí na faktech o donucovacích institucích státu.

ŠEJVL, Michal:

Základní práva očima československé meziválečné právní vědy.

[Fundamental Rights in the Eyes of Czechoslovak Inter-war Legal Scholars.]

Právník. Roč. 157, č. 12 (2018), s. 977-1003. ISSN 0231-6625

Autor v článku představuje názory meziválečné československé právní vědy na právní význam katalogu základních práv. Představitelé této vědy třídí do tří skupin: První skupinu autorů reprezentuje zejména František Weyr a je pro ni typická skepse k právnímu významu základních práv, v nichž spatřují pouhé „monology zákonodárce“. Autor se snaží rekonstruovat argumentaci pro tento názor, ukázat, že taková argumentace v mnohém vychází z názorů právní vědy 19. století, a vyvrátit jednotlivé argumenty, které stojí především na podceňování jak hierarchie právních norem, tak soudního přezkumu ústavnosti. Druhá skupina autorů je nepočtenější a tvoří proto „hlavní proud“ meziválečné právní vědy, pro který bylo typické, že (až na výjimky) nepovažuje základní práva za důležité téma, ale zároveň nepopírá právní význam základních práv, který se liší podle formulace konkrétního práva v ústavě, což má vliv i pro

← Dne 30. května 2018 navštívila Ústav státu a práva AV ČR předsedkyně AV ČR Eva Zažímalová v doprovodu místopředsedů Akademické rady AV ČR Pavla Barana a Jana Řídkého a členek Akademické rady AV ČR Markěty Pravidové a Taťány Petrasové. Na snímku v rozhovoru s ředitelem ÚSP Jánem Matejkou a předsedou Rady ÚSP Janem Malířem. (Foto: Archiv AV ČR.)

↑ Členové vedení AV ČR si prohlédli Středisko vědeckých informací, které zabezpečuje infrastrukturu výzkumu prováděného v Ústavu státu a práva zajišťováním základních i specializovaných informačních potřeb výzkumných pracovníků ústavu pro institucionalizovaný výzkum i pro řešení grantových a jiných projektů. Kromě toho plní středisko i funkci veřejné knihovny pro odbornou veřejnost, které poskytuje zejména rešeršní a výpůjční služby. (Foto: Archiv AV ČR.)

↑ Předsedkyně AV ČR u historického listkového katalogu v knihovně ÚSP. (Foto: Archiv AV ČR.)

↑ Dne 12. října 2018 bylo založeno *Centrum Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice*, které bude působit jako mezioborová platforma pro řešení otázek spojených s etikou a právem v oblasti umělé inteligence, zejména problematiky autonomních vozidel, vojenských systémů, genetických modifikací rostlin a živočichů, robotických ošetrovatelů nebo aplikace kmenových buněk. Zakládací listinu podepsali ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, Ústavu informatiky AV ČR, Filosofického ústavu AV ČR a děkan Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. (Foto: Archiv AV ČR.)

↑ Slavnostní založení *Centra Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice* proběhlo za účasti předsedkyně AV ČR a dalších členů vedení AV ČR a výzkumných pracovníků, kteří se budou podílet na činnosti centra. (Foto: Archiv AV ČR.)

↑ V rámci akcí připomínajících 100. výročí vzniku Československé republiky uspořádal Ústav státu a práva AV ČR ve spolupráci s Ústavem státu a práva SAV, Filozofickým ústavem AV ČR, Ústavem dějin umění AV ČR, Právnickou fakultou UK a Filozofickou fakultou UK ve dnech 26. až 28. 10. 2018 mezioborovou mezinárodní konferenci *Na prahu nové doby*. Konferenci zahájil velvyslanec Slovenské republiky Peter Weiss za účasti člena Akademické rady AV ČR a předsedy Vědecké rady AV ČR Antonína Fejbara a místopředsedy Ústavního soudu České republiky Jaroslava Fenyka. (Foto: Vít Strobach.)

↑ V úvodním oddílu konference vystoupili (zleva) Jan Kuklík, Stanislav Holubec, Karel Malý, Miroslav Hroch a Libuše Heczková. (Foto: Vít Strobach (ÚSP))

← Ve dnech 5 a 6. září 2018 uspořádal Ústav státu a práva AV ČR v rámci projektu SOLAIR (Society, Law, Artificial Intelligence, Robotics) mezinárodní konferenci *Mezinárodní harmonizace soukromého práva se zaměřením na umělou inteligenci a inteligentní autonomní roboty*. Základním diskutovaným tématem byla otázka, jak mohou harmonizovaná pravidla mezinárodního práva soukromého podporovat důvěru v umělou inteligenci a inteligentní autonomní systémy a jejich společenské přijetí. (Foto: Pavlína Jáchimová.)

↑ Nad konferencí převzalo záštitu Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, prostřednictvím videokonference pozdravila účastníky rovněž eurokomisařka Věra Jourová. (Foto: Pavlína Jáchimová.)

↑ Na mezinárodní konferenci *Zásady evropského soukromého práva v aplikační praxi* pořádané ve dnech 31. 5. až 1. 6. 2018 Právnickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně vystoupil prof. Karel Eliáš se zvanou přednáškou *Pilíř právní jistoty v tekutém písku legislativního avanturismu*. (Foto: Archiv ÚSP.)

↑ Dne 22. června 2018 se pod záštitou předsedkyně AV ČR Evy Zažimalové a předsedkyně výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR pro životní prostředí uskutečnil společný seminář AV ČR a Poslanecké sněmovny *Pitná voda – je a bude?* Účastníci semináře se věnovali otázkám znečištění vodních zdrojů, vodárenství, mikroplastům ve vodě i obecně kvalitě pitné vody v České republice. (Foto: Zdeněk Rerych pro AV ČR.)

↑ Možnostem legislativního řešení problému mikroplastů v pitné vodě se ve svém příspěvku věnovala výzkumná pracovnice Ústavu státu a práva AV ČR Hana Müllerová (první zprava). (Foto: Zdeněk Rerych pro AV ČR.)

→ Dne 11. února 2018 byla slavnostně pokřtěna publikace *GDPR pro praxi* vydaná Vydavatelstvím a nakladatelstvím Aleš Čeněk, s. r. o. Publikace poskytuje základní informace týkající se Obecného nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) o ochraně osobních údajů (GDPR) a je určena podnikatelskému sektoru, veřejné správě i neziskovým organizacím. Slavnostního křtu se účastnili (zleva) J. Čeryová (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk), J. Strouhal (Ministerstvo vnitra ČR), J. Matejka (Ústav státu a práva AV ČR), I. Němec (Úřad pro ochranu osobních údajů), J. Navrátil (advokát), V. Umlauf (informatik), Aleš Čeněk (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

↑ Dne 12. září 2018 se v hlavní budově AV ČR uskutečnil slavnostní křest triptychu publikací výzkumné pracovnice Ústavu státu a práva AV ČR Hany Müllerové a kolektivu věnovaných právu na příznivé životní prostředí.

↑ Triptych tvoří publikace *Právo na životní prostředí: Teoretické aspekty* (aut. Hana Müllerová, 2015), *Právo na příznivé životní prostředí: Nové interpretační přístupy* (aut. Hana Müllerová a kol., 2016) a *Právo na příznivé životní prostředí: Zkušenosti vybraných evropských zemí a návrhy pro budoucí uplatňování v ČR* (aut. Hana Müllerová, 2018).

↑ Kolektivní monografie kriticky zkoumá koncept univerzality lidských práv z pozice práva, politikologie, sociologie, historie a filozofie.

↑ Publikace vydaná v rámci řešení programu Strategie AV21 *Přírodní hrozby* je určena především správním orgánům. Vysvětluje právní úpravu prevence sesuvů a její správnou aplikaci, zejména v procesu územního plánování a posuzování vlivů na životní prostředí.

↑ Monotematické číslo časopisu *Právník* věnované 100. výročí vzniku Československé republiky.

ČESKÉ PRÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH.

ŘÍDÍ PROF. Dr. EM. SVOBODA S KRUHEM REDAKČNÍM.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE-II, VÁCL. NÁM. 28. — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 20 K I S POŠTOVNÍ ZÁSLIKOU. — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO 2 K.

ROČNÍK I.

V PRAZE, V KVĚTNU 1910.

ČÍSLO 2.

Emil Svoboda:

Zákon o zabránění velkých statků.

Práva vývojová věde nám stít a jednoho rozcestí na druhé. A na každé z těchto křižovnic objevují se dva směry hlavení směr právně vývoj, který nejlépe přivraty v oboru sociálním a hospodářským řetěz v souhlasu s dochovaným právním řádem a směr právní revoluce, který i vše jednoduše a řetězovou v rámci práva vytváří způsobem, ofrášajícím dosavadní soustavu právní. Nepochybují o tom, že prvá cesta je správná. Právo není nedotknutelný základ života státního, ale zároveň nástroj, kterého směr být použito i k provedení nejradikálnějších změn sociálních, kulturních a hospodářských. Každou věc však třeba důkladně svěřiti a řetěz. Právo jest tím stěží, čím složitější a čím neolevnější jest právní obor, do něhož nový směr zákonomární má zasáhnouti. Třicetiletým vývojem státní soustava práva občanského dle školy německé. Zákon, o němž zde chci pojednat, zasahuje do práva vlastnického, do práva křivočného, do práva smluvního. Každé zasáhnutí vnáše do řetězu a hloubky a způsobem směrů zákonů drahocenných. Je třeba smělo uvažovati, aby nové kolečko zapadlo do složité soustavy a nezpůsobilo porušení chodu celého řetězu.

I. Pojem záboru.

Jako básník, filosof, vědec, tak i zákonodárci jest směr používati k výsledku myšlenek dochovaného bohatství řetěz. Užívá slov jako značek pro vyjádření pojmů, a má-li být srozumitelným, užívá slov v tom smyslu, v jakém jich užívá každý kdo mluví touté řetěz. Jsou slova, která v názvosloví vědeckém nabyla určitého smyslu, více nebo méně odlišného od původního, běžného smyslu slova. I tento osobitý význam musí být chráněn. Semá-li utrpěti nějaký srozumitelnost výrazu, je-li třeba označení pro nový pojem, jest lépe hledati nový tvar, než státi výrazu, který má být, první a jsou vytvořen řetěz.

Hněd na počátku právní zákon ze dne 18. dubna 1910, že stít sít «zabráni velkých majetků pozemkových. Co značí slovo «zabráni»? Nemí to slovo nové. Mluví se o zabránění

(záboru). Bosny a Hercegoviny Rakouskem, o zabránění Alžírka a Latinská Německem, o záboru území osadních, o tom, že ústřední mocnosti zabrány svěřené kusy cizích státi za války. Znamenalo to zasahnutí cizí delavý mocí. V občanském právu možno mluvíti o zabránění pozemka pána nemovitého, o zabránění půdy proti vůli dosavadního držitele, čili o převodním, neodvozcenném nabytí držby. V pojme záboru (okapací) je vždy obsahem cizí skutkového, co může být právní nebo mimoprávní, ale vždy se projevuje sevně, mocensky, po případě i násilně. Typově dodatečně se ukáže, zda zabránění se stalo právně nebo protiprávně. Ze skutečného záboru o sobě nelze odvozoovati práva na držení — nevídy držení samo.

Jest slova «zabráni se» a «zábor» použito v zákoně, zaštem v tomto jasném a myšlením, že zcela nesporně smyslu slova? Někdy. Zde jest zábor slova jako ve smyslu naprosto jasném. Především jest bezotně nemožno, aby stít skutečně zabráni v určitý den (působnosti zákona) všechny statky v území československé republiky, jeť přesahají 150 ha půdy zemědělské nebo 250 ha půdy vůbec. Ale stít ani nelze léto nemožno. Neboť se praví v § 5: «Záborem, uvedeným v § 1, nabývá československé republiky práva zabránění majetků přelimita a přídelovata.» Jest to tedy zábor, který poskytuje právo postoupit přelimita majetku zabraný a dušit právo, převzati majetku zase předložit způsobem, který jest naznačen v § 10. a 11. tohoto zákona. Jednotlivce poskytuje držení a vlastnické «zabraněno» majetku teprve tehdy, až stít majetku jeho převezme. Do té doby nástane držitelem i vlastním.» Stít pak nabývá záborcem dvojitě práva:

*) Analogie zákona ze dne 17. prosince r. 1862 č. 109 f. a. o zrušení dělnického vlastnictví, zvláštěho na pozemka lesním zákonu o vyvrazení půdy státní mize se dovolivati. Neboť § 3. první slovo poměr... hodit zákonem zrušen a vztah vlastnické, sdělovatí lesním pána hodit vyvrazeno na náhradu, která poskytuje vztah dělnického vlastnictví. «Zitovně nových les se zakazuje.» § 2. pak praví: «Vše dne, kdy zrušení lesního vztahu mezi lesním pána a vztahem zabude mocí práva, stálo se vztah vlastnictví s nákovým.» Je to tedy zákon zmocňovací, až to byla možná přímého sloučení vlastnictví dělnického, protože držitelem státi byl vlastník státní a bylo by to tedy bývalo stvoření právního poměru, který odvozoval státi skutečným. Byla by to bývalo jakási směrná druhá věty § 428. obč. zák. V tomto případě byla by to sm.

VŠEHRD

LIST ČESKOSLOVENSKÝCH PRÁVNÍKŮ.

ROČNÍK IV.

Řídí dr. František Čáda a redakčním kruhem.

V PRAZE.
Vydává E. C. F. „Všeherd“ v Praze a Č. A. S. „Právník“ v Brně.
1922.

← ↑ Z dalších titulů, digitalizovaných v projektu Národní právní dědictví (NAKI II), lze zmínit svazky časopisu České právo, vydávaného za redakce Emila Svobody Spolkem notářů československých, a časopisu Všeherd, vydávaného za redakce Františka Čády stejnojmenným spolkem v Praze a Brně.

L. Heyrovský

→ Učitel Právnické fakulty University Karlovy Leopold Heyrovský na vyobrazení, otiskem časopisem Všeherd k učenovými 70. narozeninám v listopadu 1922 (roč. 4, č. 2).

případnou přímou aplikaci soudy, kterou „hlavní proud“ uznává. Třetí skupinu názorů pak představuje pouze Jaroslav Krejčí, který nejenže nakonec došel k tomu, že „podstata a smysl“ základních práv jsou nezrušitelné, ale z ochrany základních práv učinil jeden z hlavních cílů ústavního soudnictví. To se pokoušel zreformovat způsobem, který se již v mnohém blíží současnému pohledu na roli ústavního soudnictví pro ochranu základních práv, a proto autor považuje Krejčího názory za jedny z nejprogressivnějších v československé meziválečné právní vědě. Autor současně ukazuje, že mnohá základní práva byla přímo aplikována soudy a že žádný z meziválečných autorů se nehlásil k přirozenému právu.

AGHA, Petr:

Self-Authored Human Rights as Claim to Universality.

[Relativistický přístup k nárokům na universalitu lidských práv]

In De Oliveira, N. – Hrubec, M. – Sobottka, E. (eds). *From Social to Cyber Justice: Critical Views on Justice, Law, and Ethics.*

Prague: Filosofia. Porto Alegre: PUCRS, 2018, s. 173-189. ISBN 978-80-7007-515-9

Autor se v kapitole zabývá napětím mezi pojmy lidských práv jako univerzálními hodnotami a těmi, které zdůrazňují jejich význam jako hodnoty zakotvené ve specifických kontextech - politických, kulturních či historických. Text vychází z předpokladu, že lidská práva nelze považovat za zcela univerzální hodnoty a více se zaměřuje na jejich schopnost formulovat radikální politické požadavky.

FIALOVÁ, Eva:

Využití algoritmů při profilování v trestním řízení a důsledky pro lidská práva.

[The Use of Algorithms for Profiling in Criminal Proceedings and Implications for Human Rights.]

Časopis pro právní vědu a praxi. Roč. 26, č. 2 (2018), s. 229-258. ISSN 1210-9126

Algoritmy nahrazují činnosti, které dříve vykonávali lidé. Jednou z těchto činností je soudní rozhodování založené na algoritmech. Obecně se předpokládá, že algoritmičké rozhodování, na rozdíl od toho lidského, postrádá předsudky a předpojatosti. Tento předpoklad je problematický ve dvou momentech. Za prvé, algoritmus rozhoduje podle předem stanovených kritérií a hodnot. Tyto hodnoty určí lidé, kteří mohou mezi předem stanovená kritéria zahrnout ta, která odpovídají jejich předsudkům. Za druhé, některé algoritmy mohou mít schopnost učit se, což

znamená, že vygenerované výsledky jsou přizpůsobeny předchozím výsledkům, které byly v minulosti upřednostněny. Uživatelé mohou mít možnost zvolit výsledky, které odpovídají jejich názoru, které však mohou být založeny na předsudcích. Ve Spojených státech a také v některých evropských zemích již soudy používají algoritmus k posouzení, zda je pravděpodobné, že obviněný (resp. odsouzený) spáchá v budoucnosti jiný trestný čin. Soudce nerozhoduje na základě okolností případu a individuálních charakteristik obviněného, ale místo toho na podkladě profilu. Profily pachatelů jsou sestaveny na základě osobních údajů pachatelů, přičemž některé z těchto údajů mohou mít povahu biometrického údaje. Algoritmické rozhodování založené na profilování vyvolává obavy ze zásahu do práv obviněného v soudním řízení, konkrétně zákazu diskriminace a práva na spravedlivý proces.

MATEJKA, Ján – KRAUSOVÁ, Alžběta – GÜTTLER, Vojen:

Biometrické údaje a jejich právní režim.

[Biometric data and their legal regime.]

Revue pro právo a technologie. Roč. 9, č. 17 (2018), s. 91-129. ISSN 1804-5383

Jednou z nejtypičtěších překážek bránících dalšímu rozvoji užívání nástrojů moderních informačních a komunikačních technologií v platné právní úpravě je absence efektivních a spolehlivých nástrojů umožňujících identifikaci či autentizaci uživatelů služeb informační společnosti. Verifikační nástroje mají zpravidla podobu toho, co má osoba u sebe (např. USB token), nebo toho, co zná (typicky přihlašovací údaje), případně toho, čím daná osoba je (tj. biometrická charakteristika). Poslední z uvedených prostředků nabývá v moderních technologiích stále více na významu, a to zejména pro svou praktičnost (dostupnost a neměnitelnost), zároveň však představuje zvláštní a privilegovanou kategorii citlivých osobních údajů, jejich použití je silně limitováno předpisy veřejného práva. Existuje zde také konflikt mezi veřejným zájmem nebo i zájmem jednotlivců na práci s biometrickými údaji na straně jedné a řadou dalších práv, včetně práva na ochranu soukromého života, na straně druhé. Autoři v článku mapují současný český právní rámec regulující využití a zpracovávání biometrických údajů pro různé účely a v souvislosti s tím se zabývají možným využitím biometrických prostředků, a to v oblasti práva veřejného i soukromého. Dále popisují jednotlivé právní režimy zpracování této privilegované kategorie dat, přičemž se zároveň snaží najít či blíže identifikovat

existující právní mantinely a konflikty souvisejících režimů zpracování vyplývající z české i evropské právní úpravy.

MALÍŘ, Jan:

Actes de gouvernement v soudobém francouzském právu: kompromis mezi soudním přezkumem a politikou.

[Actes de gouvernement in Contemporary French Law: A Compromise between Judicial Review and Politics.]

Právník. Roč. 157, č. 2 (2018), s. 89-114. ISSN 0231-6625

V minulých desetiletích došlo v západním světě k masivnímu nárůstu soudního přezkumu, přesto však existují země, kde je soudní přezkum stále omezen politickými limity. Dost překvapivě jsou mezi těmito zeměmi i ty, kde mají svůj původ soudobé modely soudního přezkumu. To je i případ Francie, jejíž koncept actes de gouvernement je zřejmě nejznámějším příkladem politických limitů soudního přezkumu v kontinentální Evropě. Koncept se vyvinul v 1. polovině 19. století v judikatuře Conseil d'Etat jako projev její sebezdrženlivosti ve vztahu k vysoce politizovaným problémům (např. vyrovnání se s napoleonskou minulostí nebo koloniální expanze). V roce 1875 prošel koncept zásadní redefinicí a od té doby je integrální součástí francouzského veřejného práva. Téměř 200 let od svého vzniku si koncept politických limitů soudního přezkumu zachovává svou vitalitu, přestože se pravidelně předpovídá, že vyhasne, a je kritizován jako anachronismus neslučitelný s principy právního státu.

BÁRTA, Jan:

Kontinuita práva ve zlomových okamžicích československého státu.

[Continuity of law at crucial moments of the czechoslovak state.]

In GERLOCH, A. – ŽÁK-KRZYŽANOVSKÁ, K. (eds.). Ústavní kontinuita České republiky s československou tradicí.

Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, s. 485-506. ISBN 978-80-7380-749-8

Za zlomové okamžiky v existenci Československa je třeba považovat, kromě jeho vzniku v roce 1918 a zániku v roce 1993, ještě začátek a konec nacistické okupace. K tomu ještě přistupuje zásadní ústavní přeměna na federální stát v roce 1969. Ve všech uvedených okamžicích, které byly z hlediska historických, politických a společenských okolností zcela různé, byla vždy nastolena otázka kontinuity práva,

tedy nutnost odpovídajícím způsobem stanovit, zda a v jakém rozsahu se bude uplatňovat právo dříve platné. Autor v článku sleduje legislativní přístupy k řešení této otázky v uvedených historických okamžicích Československa a v závěru pojednává o přístupech a způsobu řešení této otázky v Česku a na Slovensku v souvislosti se zánikem Československa v roce 1993.

SIMON, Rita:

Spotřebitelské modely v evropském a českém právu s ohledem na smluvněprávní spory.

[Consumer Concepts in European and Czech Law with Regard to Contract-Law Disputes.]

Právník. Roč. 157, č. 5 (2018), s. 385-406. ISSN 0231-6625

Spotřebitel stojí ve středu zájmu spotřebitelské legislativy. Je proto také logicky předmětem ochrany této úpravy. Představa zákonodárce o spotřebiteli nejen determinuje podobu konkrétních právních norem, ale vyvažuje současně svobodu podnikatelské činnosti a legitimní nároky spotřebitele. Takzvané Verbraucherleitbild nebo consumer concepts images naplňují definici spotřebitele obsahem. Otázkou zůstává, jaký je tento spotřebitel, jemuž má být ochrana poskytnuta. Národní zákonodárci zřídka konkretizují, který spotřebitelský model „jejich“ zákon reflektuje, a národní soudy bývají při definování aplikovaného spotřebitelského modelu zdrženlivé. S ohledem na chybějící konkretizaci spotřebitelského modelu v České republice představuje tento článek známé evropské spotřebitelské modely a zkoumá, které z nich odráží česká judikatura. Článek nejprve definuje koncept spotřebitelských modelů a ukazuje, které z nich uznává unijní sekundární právo. Následně jsou představeny spotřebitelské modely v judikatuře Soudního dvora Evropské unie s odkazem na českou judikaturu v oblasti smluvního práva. V závěru pak článek uvádí problematiku určení spotřebitelského modelu a následně se pokouší doporučit konkrétní aplikační techniky pro národní zákonodárce a soudce při naplňování spotřebitelského modelu.

SMRŽ, Ivo:

Náklady řízení a jejich náhrada v civilních sporech o náhrady při ublížení na zdraví.

[Costs of proceedings and their reimbursement in bodily harm compensation disputes.]

Časopis zdravotnického práva a bioetiky. Roč. 8, č. 3 (2018), s. 26-53. ISSN 1804-8137

Autor se v článku zaměřuje na problematické aspekty spojené s určením výše vybraných nákladů řízení a jejich náhradou ve sporech o náhrady při ublížení na zdraví. Obecné výklady jsou potlačeny, pozornost je směřována především na zodpovězení praktických otázek a na nastínění řešení existujících rozporů. Autor nejprve obecně pojednává o druzích a charakteru náhrad, které lze při ublížení na zdraví vymáhat, a o jednotlivých druzích nákladů řízení. Následně se podrobně zabývá určením výše soudního poplatku a povinností k jeho placení v tomto typu sporů. Poslední kapitola je pak zaměřena na vyčíslení odměny za zastupování advokátem pro účely náhrady nákladů řízení, včetně doporučení pro žalobce týkajícího se vedení tohoto typu sporného řízení.

Výzkumní pracovníci ÚSP vytvořili v roce 2018 celkem 96 výsledků, z nichž 69 bylo odesláno do systému RIV. V jejich rámci šlo o 5 monografií, 16 kapitol v knihách a 35 článků, z nichž 4 články byly publikovány v časopisech zařazených do databáze Scopus. 17 publikací bylo uveřejněno v anglickém jazyce a 1 v němčině, 11 publikací bylo vydáno v zahraničních vydavatelstvích (m.j. Routledge a Oxford Press).

Podrobné údaje o publikačních a dalších výstupech výzkumné činnosti pracovníků ÚSP jsou zveřejňovány prostřednictvím informačních systémů, a to jednak v systému Evidence publikační činnosti v AV ČR na webových stránkách Střediska vědeckých informací AV ČR, jednak v Rejstříku výsledků výzkumu (RIV) pod gescí Rady pro výzkum, vývoj a inovace, která je poradním orgánem vlády ČR.

5. Ediční činnost a vydávání časopisů

V rámci vlastní ediční činnosti vydal ÚSP v roce 2018 monografii MÜLLEROVÁ, Hana. *Lidské právo na životní prostředí ve vybraných evropských státech a v ČR*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2018. 236 s. ISBN: 978-80-87439-35-7, a triptych knih o právu na příznivé životní prostředí MÜLLEROVÁ, Hana a kol. *Právo na příznivé životní prostředí: Teoretické základy, interpretace, zahraniční zkušenosti a jejich využití v ČR*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2018. ISBN: 978-80-87439-21-0, 9788087439302, 978-80-87439-34-0.

Z periodické produkce ÚSP vydával v roce 2018 stejně jako v předchozím roce tři tituly, z toho jeden cizojazyčný a jeden elektronický.

Časopis *Právník* vycházel tradičně jako měsíčník, a to již ve svém 157. ročníku. Dvě z vydaných čísel byla koncipována jako monografická. Číslo 4/2018 bylo věnováno tématu *Role soudu v právním státě a funkce judikatury*. Číslo 10/2018 neslo název *Nad stým výročím vzniku Československé republiky* a setkala se zvláště příznivým ohlasem. Od roku 2018 jsou na webových stránkách www.pravnik.eu s možností vyhledávání zpřístupněny plné texty příspěvků vydaných od roku 2013, pokud jsou starší šesti měsíců.

Dále vycházel čtvrtletní cizojazyčný časopis *The Lawyer Quarterly* (TLQ), dostupný na adrese www.ilaw.cas.cz/tlq, orientovaný zejména na střeoevropský prostor. Časopis, který ÚSP vydává od roku 2011, je od roku 2017 zařazen do světově uznávané bibliografické a citační databáze odborných časopisů SCOPUS společnosti Elsevier's A&I. Tato databáze vznikla v roce 2004 a v současné době patří mezi nejprestižnější databáze tohoto typu na světě. V databázi je zaindexováno cca 21 000 časopisů, které prošly náročným evaluačním procesem.

Třetím periodikem vydávaným ÚSP je on-line Časopis zdravotnického práva a bioetiky dostupný na adrese www.ilaw.cas.cz/medlawjournal.

6. Další odborné aktivity

Významnou součástí výzkumné práce je prezentace vědeckých poznatků na konferencích, workshopech a jiných vědeckých setkáních. V roce 2018 stejně jako v předchozích letech ÚSP organizoval nebo spoluorganizoval řadu odborných akcí, z nichž některé již byly uvedeny v částech věnovaných jednotlivým oblastem výzkumu a projektům Strategie AV 21. Informace o pořádaných akcích byly průběžně uveřejňovány na webových stránkách ústavu.

V rámci aktivit souvisejících se 100. výročím vzniku Československa uspořádal ÚSP, ve spolupráci s Ústavem státu a práva SAV, Filosofickým ústavem AV ČR, v. v. i., Ústavem dějin umění AV ČR, v. v. i., Právnickou fakultou UK a Filozofickou fakultou UK, ve dnech 26. až 29. 10. 2018 mezioborovou mezinárodní konferenci *Na prahu nové doby* (On the Threshold of the New Era). Konference přinesla dialog mezi právní, sociální, politickou a hospodářskou historiografií, dějinami umění, filosofií, antropologií, sociologií a dalšími obory a za účasti renomovaných odborníků otevřela prostor pro kritické přemýšlení

o historických událostech a procesech spojených se vznikem a etablováním Československé republiky v sociálním, kulturním, politickém a ekonomickém kontextu poválečné střední Evropy. V devíti tematických okruzích byla ve vystoupení cca 170 přednášejících diskutována témata, která jsou buď opomíjená, nebo o nichž se naopak vede živá a konfliktní diskuze, která otvírá nové otázky a možnosti budoucího zkoumání. Konference, která byla podpořena z prostředků poskytnutých k oslavě 100. výročí vzniku Československé republiky vládou, se setkala s velkým ohlasem v odborné i laické veřejnosti.

Ve dnech 5. a 6. 9. 2018 uspořádal ÚSP mezinárodní konferenci SOLAIR (Society, Law, Artificial Intelligence, Robotics) 2018 na téma *Mezinárodní harmonizace soukromého práva se zaměřením na umělou inteligenci a inteligentní autonomní roboty* (International Harmonization of Private Law with Regard to Artificial Intelligence and Intelligent Autonomous Robotics). Nad konferenci převzalo záštitu Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky a ministryně ocenila konferenci a její přínos děkovným dopisem pořadatelů. Konference přinesla diskusi o tom, jak mohou harmonizovaná pravidla mezinárodního práva soukromého podporovat důvěru v umělou inteligenci a inteligentní autonomní roboty a jejich přijetí společností. Základem diskuse na konferenci byly otázky navržené Českou republikou a projednávány na 97. zasedání Rady guvernérů Mezinárodního ústavu pro sjednocení mezinárodního práva soukromého (UNIDROIT) a na 51. zasedání Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo.

Z mezinárodních konferenčních aktivit pořádaných ÚSP lze dále uvést Mezinárodní workshop *Antinatalism Under Fire*, pořádaný ve spolupráci s Filosofickým ústavem AV ČR, na kterém vystoupili dva přední zahraniční odborníci, a to prof. David Benatar (University of Cape Town) a prof. Saul Smilansky (University of Haifa), mezinárodní konferenci *Efektivní mechanismy kolektivního odškodnění v zemích Visegrádské čtyřky: dosažitelný cíl?* (Efficient collective redress mechanisms in Visegrad 4 countries: an achievable target?), pořádanou s podporou Mezinárodního visegrádského fondu, a mezinárodní konferenci *EU v době změn - česká a polská perspektiva* (EU in the Time of Changes: Czech and Polish Perspectives) pořádanou ve spolupráci s Centre for Europe (University of Warsaw) a Fakultou sociálních věd UK.

U řady akcí působil ÚSP v roli spolupřadatele. Ve spolupráci s Fakultou právnickou Západočeské univerzity v Plzni se ÚSP podílel na pořádání

rovněž již tradiční mezinárodní konference probíhající v dvouletých intervalech *Metamorfózy práva VI*, tentokrát na téma *Hledá se Prométheus?* (Metamorphoses of the Law VI. - Looking for Prometheus?). Metamorfózy práva představují dlouhodobou platformu spolupráce právníků zemí Visegrádské čtyřky, která byla založena v roce 2008 z iniciativy pořadatelských institucí, a od té doby se pravidelně koná každé dva roky za účasti tuzemských i zahraničních odborníků. Ačkoliv hlavními organizátory jsou pracovníci z oboru teorie práva, spolupráce se neomezuje pouze na teoretické přístupy, ale účastní se jí zástupci všech právních odvětví z oblastí výzkumu i právní praxe, jakož i specialisté z příbuzných oborů (filosofie, politologie, lingvistiky, sociologie, právní informatiky apod.). V rámci konference se realizují workshopy, diskuse a projekty s cílem kriticky popsat stav právního řádu a aplikace práva v zemích Visegrádské čtyřky jako východisko hledání praktických opatření k potlačení negativních trendů. V roce 2018 se hlavní témata konference soustředila na funkce veřejné správy, vliv EU na pracovní právo, legislativu, ústavní soudnictví, elektronizaci výuky práva a otázky spojené s výročími roku 1918.

Dále z mezinárodních konferenčních aktivit lze uvést již tradiční akce, a to konferenci pravidelně pořádanou v Kongresovém centru SAV ve Smolenicích (SR) a zaměřenou do oblasti korporátního práva, která se tentokrát konala ve dnech 10. a 11. 10. 2018 na téma *Obchodní společnosti (podniky) s účastí státu* (SOE - State Owned Enterprises), a dále tradiční každoroční sympozium *Právo – obchod – ekonomika* (Law - Business – Economy), které proběhlo ve dnech 7. až 9. 11. 2018 ve Štrbském Plese (SR). Obě tyto akce ÚSP spolupřadává v rámci spolupráce s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích a Ústavem státu a práva SAV, konferenci ve Smolenicích pak ještě ve spolupráci s Právnickou fakultou Trnavské univerzity. Vedle těchto tradičních akcí se ÚSP podílel na pořádání mezinárodní konference *Zásady evropského soukromého práva v aplikační praxi – Spotřebitelský kodex: ano či ne?* (Principles of European Private Law Applied in Practice - Consumer Code: Yes or no?), u níž byla hlavní pořadatelem Právnická fakulta Masarykovy univerzity a na organizaci se dále podílely Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci a Právnická fakulta Trnavské univerzity.

Vedle mezinárodních konferencí byla uspořádána také řada dalších akcí, z nichž lze kromě již

dříve zmíněných, uvést kulatý stůl na téma *Current challenges to European integration* (Současné výzvy evropské integrace), na kterém se spolurozřadatelství podíleli Centre for Europe (University of Warsaw) a Fakulta sociálních věd UK a který navázal na výše uvedenou mezinárodní konferenci *EU v době změn - česká a polská perspektiva*, mezinárodní workshop na téma *Compliant Cyber - Defence*, na kterém vystoupili zahraniční odborníci z Bond University (Queensland, Australia) a Tallin University of Technology), již dříve zmíněný mezinárodní workshop *Self-Restraint of the CEE Constitutional Courts: does it exist and shall it exist?* (Sebeomezování ústavních soudů v zemích střední a východní Evropy: existuje a má existovat?) pořádaný ve spolupráci s Právnickou fakultou UK, na kterém vystoupili domácí i zahraniční odborníci z Právnické fakulty UK, Právnické fakulty Trnavské univerzity, Ústavního soudu SR, Komenského univerzity v Bratislavě, Institute for Legal Studies of Hungarian Academy of Sciences, Univerzity of Debrecen a Jagellonian University in Cracow, mezinárodní workshop na téma *Autonomie vůle a obchodní korporace (aneb opět k otázce dispozitivity a kogentnosti)*, na kterém vystoupili jako hlavní řečníci prof. Corrado Malberti, University of Trento, a prof. Wino van Veen, Vrije Universiteit Amsterdam, diskusi za účasti domácích i zahraničních odborníků z Masarykovy university, z University of Vienna, University of Hamburg, ELTE University Budapest, University of Graz, Johannes Kepler University Linz a Bucerius Law School Hamburg na téma *Transparency of ownership structures: has it gone too far?*

Při ÚSP od roku 2014 rovněž působí *odborné kolegium pro občanské právo*, které se sestává z akademických pracovníků ÚSP a právnických fakult, kteří se koncepčně i prakticky věnují soukromému právu a občanskému právu procesnímu. V rámci kolegia jsou diskutovány aktuální otázky civilního práva. V roce 2018 proběhla dvě zasedání kolegia, na kterých byl diskutován návrh civilního soudního řádu a problematika hromadných žalob.

V roce 2018 pokračovala série kolokvií zaměřených na právní aspekty informačních a komunikačních technologií a jejich praktické aplikace, kterých se kromě výzkumných pracovníků účastnili i zájemci z řad odborné veřejnosti. V rámci těchto kolokvií byla projednávána témata *Biometrika a osobní autonomie: právo skrýt svou totožnost, Standardizace a technické normy u autonomních strojů, Právní regulace kryptoměn, Právní regulace*

projevu na sociálních sítích, Právní regulace on line platform, Právní aspekty bezpilotních létajících prostředků (dronů), Technologické možnosti snímání mozkové aktivity a využívání poznatků neurovědy v právu a Právní a technické aspekty elektronického podpisu.

Významnou součástí odborných aktivit pracovníků ústavu jsou samozřejmě zvané přednášky a vystoupení na seminářích a konferencích pořádaných jinými organizacemi a institucemi v ČR i v zahraničí. Zde lze příkladem uvést přednášku Dr. A. Doležala na téma *Eutanázie a rozhodování na konci života* přednesenou na konferenci v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, přednášky Dr. A. Doležala, doc. T. Doležala a Dr. Černého na témata z oblasti medicínského práva a bioetiky přednesené na 13. světovém kongresu UNESCO Chair in Bioethics, zvané přednášky prof. Eliáše na témata *Zkušenosti po rekodifikaci občanského zákoníku v ČR*, přednesená na mezinárodní konferenci *Rekodifikácia civilného práva v SR v Bratislavě, a Piliř právní jistoty v tekutém písku legislativního avanturismu*, přednesená na mezinárodní konferenci *Zásady evropského soukromého práva v aplikační praxi* na Masarykově univerzitě, zvané přednášky Mgr. Krausové na témata z oblasti právních aspektů umělé inteligence přednesené na *U.S. - Czech Workshop on Artificial Intelligence* na University of Maryland a na *Visegrad 4 Conference on Artificial Intelligence* pořádané Stálým zastoupením Slovenské republiky u EU, již dříve zmíněné zvané přednášky doc. Sobka na témata *Neo-roman Republicanism, Philosophical Anarchism and Separation of Powers*, přednesená na UCD Sutherland School of Law v Dublinu, a *Metaethics of Constitutional Adjudication*, přednesená na Jagellonian University v Krakově, příspěvky Dr. Feigerlové na témata *CSR as part of contract law - Advantages and inconveniences*, přednesené na 20. kongresu Mezinárodní akademie srovnávacího práva ve Fukuocce (Japonsko), a *Towards an International Convention on Business and Human Rights - "Zero Draft"*, přednesený na mezinárodní konferenci k 70. výročí Všeobecné deklarace lidských práv a Úmluvy o prevenci a trestání zločinu genocidy pořádané Právnickou fakultou UK, a příspěvky Dr. Müllerové na témata *Problém mikroplastů v pitné vodě: možnosti legislativního řešení*, přednesený na semináři *Pitná voda - je a bude?*, a *Plasty v oběhovém hospodářství: nový evropský koncepční rámec a očekávaný vývoj legislativy EU*, přednesený na semináři *Trendy v nakládání s odpady*, oba tyto semináře byly pořádané Akademií

věd ČR ve spolupráci s Poslaneckou sněmovnou ČR v rámci cyklu *Vědecké poznatky – základ pro lepší, konkurenceschopnou společnost*.

Platformu pro výměnu poznatků z výzkumné činnosti a pro diskusi na vybraná témata představují také interní semináře ÚSP, kterých se primárně účastní výzkumní pracovníci ústavu, nicméně jsou otevřeny i pro zájemce z vnějšího akademického prostředí, zejména z vysokých škol. V roce 2018 se uskutečnily čtyři tyto semináře, na kterých byla diskutována témata *Rozsah informační povinnosti u spotřebitele a pacienta. Vzájemná inspirace nebo svébytné světy?*, *Účast zástupců veřejnosti jako třetí stran v řízeních před mezinárodními tělesy jako rozšiřující se trend?*, *Mahr – kukaččí vejce z Orientu?* a *Ztráta šance jako odškodnitelná újma*.

K odborným aktivitám pracovníků ÚSP náleželo v roce 2018 i členství a práce v redakčních radách tuzemských i zahraničních vědeckých a odborných časopisů, z nichž lze uvést zejména časopisy Právník, The Lawyer Quarterly (TLQ), Časopis zdravotnického práva a bioetiky, České právo životního prostředí, Acta Universitatis Carolinae – Iuridica, Správní právo, Bulletin advokacie, Jurisprudence, Právní rozhledy, Obchodněprávní revue, Právní obzor, Revue pro právo a technologie, Právní rádce, jakož i zpracovávání recenzí na články a odborné publikace.

7. Mezinárodní spolupráce a aktivity

Neoddělitelnou součástí hlavní činnosti ÚSP a výzkumné činnosti pracovníků představuje mezinárodní spolupráce a mezinárodní výzkumné aktivity. Jejich účelem a smyslem je zejména komparovat poznatky získané výzkumem v domácím právním prostředí s poznatky a zkušenostmi zahraničních partnerů a podílet se na formování a výměně myšlenek, názorů a vědeckých poznatků.

ÚSP primárně rozvíjí mezinárodní vědeckou spolupráci v rámci středoevropského prostoru s ústavu pro právní vědy Slovenské, Polské a Maďarské akademie věd. Výsledky mezinárodního výzkumu jsou prezentovány na společných konferencích, sympoziích a workshopech a publikovány v kolektivních monografiích a vědeckých časopisech, zejména v časopisech vydávaných uvedenými vědeckými institucemi.

O společně pořádaných konferencích, sympoziích a workshopech bylo pojednáno v předchozí kapitole. Kromě těchto aktivit lze připomenout již dříve zmíněný jednoletý projekt *Polsko-české forum wymiany myśli europejskiej i wzajemnej inspiracji: tożsamość europejska w Europie kilku prędkość* realizovaný s podporou polského Ministerstva zahraničních věcí, jehož hlavním řešitelem bylo Centre for Europe Varšavské univerzity, ÚSP byl spoluřešitelem spolu s Fakultou sociálních věd UK. V rámci toho česko-polského projektu byla ve Varšavě organizována mezinárodní konference na téma *European Identity and Multispeed Europe from Polish and Czech Perspectives*, v Praze pak výše uvedená mezinárodní konference *EU v době změn - česká a polská perspektiva* a mezinárodní kolokvium *Současné výzvy evropské integrace*.

V roce 2018 pokračovala na osobní bázi spolupráce s univerzitami v Izraeli. Uskutečnil se pracovní pobyt několika pracovníků ÚSP na izraelských univerzitách, které byly zaměřeny na výzkum v oblasti medicínského práva a bioetiky. V rámci této spolupráce se také uskutečnila přednáška prof. Saula Smilanskyho z Univerzity v Haifě na výše uvedené mezinárodní konferenci *Antinatalism under fire*. Prof. Smilansky se rovněž podílí na řešení programového projektu *Etika provozu autonomních vozidel*, podporovaného v rámci programu ÉTA Technologickou agenturou ČR.

Součástí zahraničních odborných aktivit pracovníků ÚSP bylo i uskutečnění zvaných přednášek a vystoupení na zahraničních akcích, z nichž některé již byly uvedeny v předchozí kapitole. Na individuálním základě se dále v roce 2018 realizovala např. spolupráce s Právníckou fakultou Univerzity v Innsbrucku a s Max Planck Institutem pro právo sociálního zabezpečení a sociální politiku v Mnichově. Dva pracovníci ústavu jsou členy Komise pro rekonstrukci soukromého práva Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky. Pracovník ÚSP je členem Komise OSN pro mezinárodní právo a soudcem ad hoc za Českou republiku u Evropského soudu pro lidská práva, jeden pak členem Výboru pro bioetiku Rady Evropy. Jedna pracovnice je členkou *Expert Group on New Technologies and Liability/New Technologies formation* při Evropské komisi.

8. Spolupráce s vysokými školami

V souvislosti s hlavní činností ÚSP probíhá dlouhodobě i spolupráce s vysokými školami v České republice i v zahraničí. Smyslem a účelem této spolupráce je kooperovat při realizaci právního výzkumu s vědeckými pracovníky na vysokých školách (např. v rámci řešení společných projektů), prezentovat poznatky právního výzkumu prováděného v ÚSP na akcích pořádaných ve spolupráci s vysokými školami (konference, workshopy apod.) a zavádět tyto poznatky do výuky, a v neposlední řadě i vytvářet podmínky pro vyhledávání perspektivních zájemců o vědeckou práci v oblasti právní vědy z řad studentů.

Na individuální bázi se pracovníci ÚSP v roce 2018 podíleli na výuce v rámci bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů na veřejných i soukromých vysokých školách, jakož i na přípravě konceptů studijních oborů a studijních materiálů. Pracovníci ÚSP jsou rovněž členy vědeckých rad všech čtyř právnických fakult v České republice.

Na institucionální bázi v roce 2018 pokračovalo ve spolupráci s Právnickou fakultou UK řešení projektu *Ústavní soud ČR: strážce ústavy nad politikou nebo v politice?*, podporovaného Grantovou agenturou ČR, a bylo zahájeno řešení projektu *Etika provozu autonomních vozidel* podporovaného Technologickou agenturou ČR v rámci programu ÉTA, který je řešen ve spolupráci s Filozofickým ústavem AV ČR, Přírodovědeckou fakultou UK a Teologickou fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Institucionalizovaný charakter má spolupráce ÚSP s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích. Rámcová smlouva o spolupráci předpokládá výměnu vědeckých informací mezi oběma stranami, realizaci společných vědeckých projektů, zejména pořádání vědeckých akcí, a vzájemnou podporu při zvyšování vědecké kvalifikace pracovníků obou institucí. Na základě této smlouvy byly v roce 2018 zejména spolupořádány dvě již dříve zmíněné akce, a sice mezinárodní konference *Obchodní společnosti (podniky) s účastí státu* (Smolenice, SR) a tradiční mezinárodní sympozium *Právo-obchod-ekonomika* (Štrbské pleso, SR). Pracovník ÚSP je rovněž spoluřešitelem grantového projektu Právnické fakulty Trnavské univerzity na téma *Rozširovanie sociálnej funkcie slovenského*

súkromného práva pri uplatňovaní zásad európskeho práva.

Institucionální charakter na základě smlouvy o spolupráci uzavřené v roce 2015 má rovněž spolupráce s Právnickou fakultou Masarykovy Univerzity. Smlouva mj. předpokládá účast pracovníků ÚSP na pedagogické činnosti fakulty, aktivity vedoucí ke zvyšování odborné a pedagogické kvalifikace pracovníků obou institucí, spolupráci při výchově doktorandů, podávání společných grantových projektů, účast akademických pracovníků fakulty na výzkumných aktivitách ústavu, spolupráci při řešení projektů, akreditaci společných doktorských studijních programů a výhledově vytvoření společného výzkumného pracoviště. Nejvýznamnějším projektem v rámci této spolupráce je v současné době řešení programového projektu *Transitional Jurisprudence* podporovaného z prostředků operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, jehož cílem je připravit vznik výzkumně zaměřeného doktorského studijního programu.

Na základě rozhodnutí Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství (NAÚ) ze dne 29. 6. 2018 se stal ÚSP partnerským pracovištěm Univerzity Karlovy při vytváření společných doktorských studijních programů v oboru vzdělávání „Právo“.

Dále na ústavu v roce 2018 proběhly dvě stáže v oboru práva životního prostředí, z toho jedna v rámci ELSA. V roce 2018 se rovněž dva pracovníci ústavu zapojili do programu Akademie věd ČR *Otevřená věda*, jehož cílem je zapojit středoškolské i vysokoškolské studenty do praktického výzkumu na pracovištích AV ČR, umožnit jim získat zkušenosti z vědecké praxe, motivovat středoškolské studenty k vysokoškolskému studiu ve vědních oblastech a studenty vysokých škol k volbě vědecké profesní dráhy. Pracovníci ústavu vedli v rámci tohoto programu dvě stáže pro středoškolské studenty na témata *Po stopách počátků republiky* a *Současná etika*. Tým tří účastníků stáže *Po stopách počátků republiky* vedené Mgr. J. Koberem obsadil 2. místo ve III. vědní oblasti (humanitní a sociální vědy) na studentské vědecké konferenci pořádané Akademií věd ČR ve dnech 22. a 23. 11. 2018, na které byly prezentovány výsledky práce stážistů. Vědecké stáže v projektu *Otevřená věda* vypsali pracovníci ÚSP i pro rok 2019.

9. Spolupráce s veřejným a soukromým sektorem

Kromě spolupráce s vysokými školami spolupracuje ÚSP rovněž s dalšími institucemi veřejného sektoru, včetně orgánů veřejné moci.

Řada pracovníků ÚSP působila v roce 2018, stejně jako v předchozích letech, jako členové poradních orgánů různých orgánů veřejné moci, např. Legislativní rady vlády a komisí Legislativní rady vlády a rozkladových komisí ministerstev a jiných ústředních správních úřadů. Jeden pracovník ÚSP je členem Rady vlády pro lidská práva, jeden členem Rady pro vězeňství Ministerstva spravedlnosti a dva členy poradní komise Ministerstva vnitra pro reformu správního trestání. Dva pracovníci ÚSP rovněž spolupracují s Ministerstvem dopravy v Platformě pro plně autonomní vozidla, v jehož rámci se podílejí na řešení právních a etických otázek autonomních vozidel. Jeden pracovník je členem komise Ministerstva zdravotnictví ČR pro problematiku odškodňování újmy vzniklé v důsledku povinného očkování a jeden působil v ad hoc poradní skupině pro otázky služební etiky v Ministerstvu dopravy. Členství a činnost v těchto orgánech poskytuje příležitost k přenášení výsledků právního výzkumu do aplikační praxe a legislativy.

Pracovníci ÚSP působili v roce 2018 rovněž v hodnotících orgánech a panelech státních institucí. Jeden pracovník je členem hodnotícího panelu Grantové agentury České republiky, jedna pracovníce členkou oborového verifikačního hodnotícího panelu Společenské a humanitní vědy (SVHa) Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace, jeden pracovník je hodnotitelem Národního akreditačního úřadu pro vysoké školy, jeden je hodnotitelem v programu ÉTA Technologické agentury České republiky a jeden hodnotitelem projektů Agentúry na podporu výskumu a vývoje Slovenské republiky.

Významnou součástí spolupráce s veřejným sektorem je vzdělávací a přednášková činnost pracovníků ÚSP. V průběhu roku 2018 uskutečnili výzkumní pracovníci např. přednášky pro Sdružení praktických lékařů, Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost, Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, zejména na témata *Právní odpovědnost lékaře a Problematika GDPR u ambulantních poskytovatelů zdravotních služeb*, sérii přednášek v rámci Justiční akademie pro soudce, asistenty soudců a justiční čekatele z oblasti civilního práva

a medicínského práva a přednášky pro vzdělávací agenturu BOVA z oblasti občanského a koncernového práva.

Dále lze uvést např. individuální přednášky na témata *Profesionální sport a veřejné podpory dle práva EU: najdeme kompromis vůči specifickému odvětví sportu?* na Letní škole sportovního práva pořádané Právnickou fakultou UK a spolkem Common Law Society, *Umělá inteligence a robotika: Právní a etické otázky* na Úřadu vlády ČR, *Současné polemiky o zvířatech v právu: Věci nebo bytosti? Předmět ochrany nebo nositelé práv?* na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v rámci série přednášek *Blok expertů, Spotřebitelské modely a problematika jejich určení - používané modely sekundárního práva a judikatura Soudního dvora pro Justiční akademii ČR, Právní řád a politická ideologie* na Stálé konferenci českého práva, s. r. o., *Odpovědnost při provozu autonomních vozidel* na konferenci České automobilové společnosti a *Fakta místo dojmů: Koho obětovat, koho zachránit? Etika autonomních vozů a nových technologií* v Městské knihovně v Praze.

Další formou spolupráce ÚSP s veřejným i se soukromým sektorem byla v roce 2018 expertní činnost. Výstupy této činnosti jsou odborná stanoviska, která mají doktrinární povahu a nejsou právně závazná, nicméně poskytují žadatelům odborný názor na řešení určitých otázek a záležitostí, z něhož mohou vycházet při aplikaci pozitivního práva. Tato činnost má současně také nesporný vědecký přínos, neboť předmětem stanovisek a expertíz jsou zpravidla obecné právní otázky, které často ukazují na obecnější problémy práva v České republice a jeho realizace. Expertizní činnost proto často přináší i inspiraci pro vědeckou práci a nežádka předznamenává další spolupráci na výzkumných projektech. V roce 2018 bylo v ÚSP vyhotoveno celkem 10 stanovisek pro žadatele z oblasti veřejného i soukromého práva k otázkám obecného zájmu, např. k právnímu postavení komplementáře ve vztahu ke komanditní společnosti, k interpretaci pojmů správce a zpracovatel osobních údajů v kontextu energetického zákona, k otázce rozhodování o udělení licence k provozování veřejné linkové dopravy a k otázce zhodnocení dopadů novelizace zákona o ochraně ovzduší.

Spolupráci s veřejným sektorem realizuje ÚPS i v rámci řešení projektů Strategie AV 21, a to v souladu s posláním této strategie, které vyjadřuje motto *Špičkový výzkum ve veřejném zájmu*. V této souvislosti je možno připomenout zpracování

34 odborné příručky pro orgány veřejné správy *Zodpovědné plánování: Území a sesuvy* s vysvětlenním právní úpravy prevence sesuvů a její správné aplikace, zejména v územním plánování a posuzování vlivů na životní prostředí, která je určena pro orgány územního plánování a orgány ochrany životního prostředí.

Při ÚSP rovněž působí komise pro vědecký titul „doktor věd“ v oboru právní vědy při Grémiu pro vědecký titul Vědecké rady AV ČR.

10. Vědecké společnosti a spolupráce s jinými odbornými společnostmi

V roce 2018 poskytoval ÚSP zázemí několika vědeckým společnostem, na jejichž fungování se podílejí výzkumní pracovníci ústavu. Jde o Českou společnost pro mezinárodní právo, Český národní komitét Mezinárodní akademie srovnávacího práva (International Academy of Comparative Law), Český národní komitét Mezinárodního sdružení právních věd (International Association of Legal Science, IALS), Českou společnost pro právo životního prostředí a Společnost pro právo informačních technologií.

Pracovníci ÚSP jsou rovněž členy dalších vědeckých a odborných společností, jakož i členy jejich orgánů. Ze zahraničních lze uvést Mezinárodní akademii srovnávacího práva (International Academy of Comparative Law), Mezinárodní institut pro sjednocení soukromého práva (UNIDROIT), Mezinárodní sdružení právních věd (International Association of Legal Science), Sdružení mezinárodního práva (International Law Association), UNESCO Chair in Bioethics, Mezinárodní asociaci pro legislativu (IAL) a Max Planck Institut v Mnichově pro právo sociálního zabezpečení a sociální politiku, z národních např. Českou společnost pro pracovní právo a právo sociálního zabezpečení a Českou společnost sportovního práva. Jeden pracovník je rovněž členem řídicího výboru Francouzského ústavu pro výzkum ve společenských vědách (CEFRES).

11. Středisko vědeckých informací

Středisko vědeckých informací ÚSP (dále „SVI“) v souladu se svým statutem specializovaného

informačního střediska, jehož primárním účelem je zabezpečovat infrastrukturu vědeckému výzkumu realizovanému v ÚSP, poskytovalo v roce 2018 potřebné zázemí pro výzkumnou činnost pracovníků ústavu. Svou činnost zaměřovalo především na zajišťování základních a specializovaných informačních potřeb pro institucionální výzkum i pro řešení grantových a jiných projektů výzkumných pracovníků. Současně SVI také plnilo funkci veřejné knihovny pro odbornou veřejnost, která využívá především rešeršní činnost oddělení s následným poskytnutím primárních textů, využívat může též studovnu, kde je k dispozici základní právnická literatura a aktuální ročníky časopisů, zájem je i o kopírovací služby a absenční výpůjčky.

Od roku 2016 se SVI podílí na řešení programového projektu *Národní právní dědictví*, který je podporován z programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy *Národní a kulturní identita II (NAKI II)*. Cílem projektu je zpřístupnění historické právní literatury, především z prvorepublikového období, v digitalizované podobě, a s možností jak fulltextového vyhledávání, tak postupně i prostřednictvím klíčových slov, což je v rámci digitalizace starých textů unikátní přístup. SVI v rámci řešení projektu získává literaturu určenou k digitalizaci a garantuje výběr dokumentů v souladu s cíli projektu stanovenými pro příslušný rok.

SVI se dělí na sekci Knihovna a sekci Databáze.

Knihovna

Fond knihovny zahrnuje nejen právnickou literaturu, ale i literaturu z dalších souvisejících oborů, jako je politologie, sociologie, právní filozofie, historie, sociální problematika, informační technologie a nejnověji také etika, morálka, právní aspekty robotizace a umělé inteligence a moderní západní filozofie. Knižní fond byl průběžně doplňován jednak v závislosti na aktuálně řešených projektech, jednak s přihlédnutím k profilu fondu, tj. aby byla k dispozici základní právnická literatura v plné šíři a současně aby byly zahrnuty obory, ve kterých aktuálně probíhá výzkumná činnost pracovníků ústavu. Fond je přístupný přes internet, a to nejen z webových stránek ústavu, ale i prostřednictvím Souborného katalogu ČR, starší literatura, získaná do roku 1989, je k dispozici na webových stránkách knihovny v naskenované podobě a je možno v ní vyhledávat podle autorů a názvů knih. Fond knihovny obsahuje

okolo 42 000 svazků, v roce 2018 se rozrostl o 734 publikací, z toho 249 zahraničních. V roce 2018 knihovna odebírala nebo získávala výměnou celkem 57 titulů časopisů, z toho 35 tuzemských a 15 zahraničních, 7 titulů získává knihovna darem. V poslední době je knihovna díky své účasti v Souborném katalogu ČR hojně využívána v rámci meziknihovní výpůjční služby, a to především státními vědeckými knihovnami, které nemají zastoupenou právnickou literaturu ve svém fondu v takovém rozsahu, jako knihovna ÚSP, ale i městskými knihovnami z celé republiky. V roce 2018 bylo kromě běžných výpůjček z fondu knihovny realizováno celkem 127 (loni 68) meziknihovních výpůjček pro pracovníky ÚSP, z toho 25 knih bylo ze zahraničí.

Databáze

Pracovníci ÚSP mají pro svou výzkumnou činnost k dispozici zahraniční databáze HeinOnline a Ebrary, vybrané zahraniční on-line časopisy z databází Dalloz a Kluwer Law a kompletní soubor právnických titulů databáze Oxford Journal-Law. České právníkové časopisy jsou již od roku 1993 zpracovávány v článkové bibliografické databázi CLAN, ve které se excerptuje celkem 23 titulů, k 31. 12. 2018 obsahovala databáze 39189 záznamů, z toho bylo v roce 2018 vloženo 1029 nových záznamů. Databáze je využívána k rešerším nejen pro ústavní, ale především pro mimoústavní uživatele knihovny.

Databáze ASEP, ve které se eviduje publikační činnost pracovníků pracovišť AV ČR, obsahovala ke konci roku 2018 celkem 3110 záznamů pracovníků ÚSP, z nichž v roce 2018 přibýlo 71 nových záznamů. V databázi CIT, v níž jsou vedeny údaje o citacích publikací pracovníků ústavu, bylo ke konci roku 2018 evidováno celkem 1317 záznamů, z nichž bylo v roce 2018 přidáno 284 záznamů.

Od roku 2017 je pod doménou npd.cz zpřístupněno testovací rozhraní databáze projektu *Národní právní dědictví* řešeného v rámci projektu podpořeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci programu NAKI II.

Koncem roku 2018 proběhla částečná rekonstrukce prostor SVI, která zahrnuje mj. zvětšení prostoru studovny a změnu dispozic místností s ohledem na lepší fungování střediska. Prostory střediska byly rovněž vybaveny novými regály na knihy a novým nábytkem. Provoz v nově rekonstruovaných prostorech byl zahájen v lednu 2019.

Popularizační aktivity jsou zaměřeny na širší odbornou i laickou veřejnost, která se jejich prostřednictvím může seznámit s výzkumem realizovaným v ÚSP a s jeho výsledky. V listopadu roku 2018 se ústav tradičně zapojil do festivalu *Týden vědy a techniky* pořádaného AV ČR, který byl věnován 100. výročí vzniku Československa. V rámci hlavního programu přednesl prof. Eliáš přednášku na téma *Zkušebním kamenem práva je život. Dvojitý výročí Emila Svobody*, věnovanou významné osobnosti prvorepublikové civilizistiky, která svým působením významně zasáhla i do dalších oblastí vědeckého, politického a společenského života své doby. Na již rovněž tradičně pořádaném dni otevřených dveří se mohla veřejnost seznámit formou prezentace s činnostmi ÚSP a nejnámějšími výsledky výzkumu. V rámci programu byla také realizována přednáška s názvem „*Obchodní války“ v právu Světové obchodní organizace*, jež se dotkla v současnosti poměrně aktuálního tématu.

Popularizační roli plnila i vystoupení pracovníků ÚSP na půdě Parlamentu ČR. Konkrétně lze uvést přednášku A. Doležala na zdravotním výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR na téma *Eutanázie a rozhodování na konci života* a vystoupení H. Müllerové na seminářích v rámci cyklu *Vědecké poznatky – základ pro lepší, konkurenceschopnou společnost*, který pořádá AV ČR ve spolupráci s Poslaneckou sněmovnou. První příspěvek byl přednesen na semináři *Pitná voda – je a bude?* na téma *Problém mikroplastů v pitné vodě: možnosti legislativního řešení*, druhý pak na semináři *Trendy v nakládání s odpady* na téma *Plasty v oběhové hospodářství: nový evropský koncepční rámec a očekávaný vývoj legislativy EU*.

Popularizační výzkumné činnosti ÚSP sloužily i články pracovníků v periodickém tisku a jejich vystoupení ve sdělovacích prostředcích v průběhu roku 2018. Příkladem lze uvést článek K. Eliáše s názvem *Mocní si nesmějí zprivatizovat ústavní řád* v Lidových novinách, článek D. Černého s názvem *Etika pro budoucnost*, který vyšel v magazínu AV ČR *Věda a výzkum*, mediální vystoupení B. Havla k otázkám regulace svěřenských fondů, konečného vlastníka a jejich evidence a ve věci novely insolvenčního zákona a vystoupení A. Krausové v Českém rozhlasu k tématu práv robotů a v České televizi k tématu *Právo a umělá inteligence*.

4 —

Hodnocení další a jiné činnosti

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.,
neprováděl v roce 2018 další ani
jinou činnost.

5 —

Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce

V roce 2018 proběhla v Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., veřejnosprávní finanční kontrola ze strany zřizovatele, kterou provedl Kontrolní odbor Kanceláře Akademie věd ČR.

Kontrolou nebyly zjištěny zásadní nedostatky v hospodaření ústavu, pouze byly vytknuty některé dílčí nedostatky v oblasti inventarizace majetku, účetnictví a čerpání poskytnuté podpory v rámci programu Strategie AV21. V souladu s doporučeními kontrolního orgánu k odstranění zjištěných nedostatků byly formou opatření ředitele aktualizovány interní předpisy, a to *Pravidla pro oběh účetních dokladů a vnitřní kontrolní systém* a *Pravidla pro hospodaření s majetkem*. Zároveň byly provedeny změny v oblasti vymezení jednotlivých náplní práce (včetně jejich kontrolních mechanismů) u všech techniko-hospodářských pracovníků; souběžně s tím došlo v oddělení hospodářské správy k rozsáhlým personálním změnám, a to na pozici mzdové účetní, finanční účetní a vedoucí hospodářské správy.

V roce 2017 nebyla uložena žádná opatření k odstranění nedostatků v hospodaření Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

6 —

Finanční Informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj

Rozpočet Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., je dlouhodobě růstový, stabilní a vyvážený; v tomto ohledu bude vedení ústavu i nadále usilovat o získání veřejných podpor v podobě grantů od různých poskytovatelů (zejména TAČR, GA ČR a MK ČR) a dalších podpor v rámci prostředků rozpočtové kapitoly AV ČR. Vlastní činností bude dále ústav získávat výnosy z vydávání periodických publikací, neperiodických publikací, souvisejících licenčních poplatků a pronájmu nebytových prostor. V roce 2018 nebyly čerpány žádné prostředky z rezervního fondu. Konečný stav rezervního fondu k 31. 12. 2018 byl 2 515 633,97 Kč.

7 — Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště

Institucionální podpora Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., byla zřizovatelem v roce 2018 navýšena jednak za účelem zvýšení mezd, které by i oblast výzkumu a vývoje mělo přiblížit trendu růstu mezd probíhajícímu v posledních letech v ostatních složkách veřejného sektoru, a dále za účelem rozvíjení výzkumu, a to zejména v oblastech, ve kterých ÚSP získává postavení vůdčí nebo přední vědecké instituce na vnitrostátní, případně středoevropské úrovni. Vědecká činnost v roce 2019 bude pokračovat v souladu s vědeckou koncepcí Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

8 —

Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., neměl v roce 2018, kromě výše uvedených aktivit v oblasti pořádání akcí, řešení projektů a výzkumu v oblasti práva životního prostředí, aktivity v oblasti ochrany životního prostředí, se standardní výjimkou třídění odpadů.

9 — Aktivity v oblasti pracovníprávních vztahů

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., zaměstnával v k 31. 12. 2018 celkem 68 zaměstnanců, z toho 61 s vysokoškolským vzděláním. Z celkového počtu zaměstnanců bylo 57 výzkumných pracovníků.

Počet zaměstnanců přepočtený na plné pracovní úvazky k 31. 12. 2018 činil 42,21.

Průměrný výdělek v roce 2018 byl ve výši 36 755 Kč.

V průběhu roku 2018 bylo přijato 22 nových zaměstnanců, pracovní poměr skončil 11 zaměstnancům.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., umožňuje svým zaměstnancům zvyšování kvalifikace účastí na odborných školeních a v externím studiu. Dbá v této souvislosti mj. o prohlubování jazykových znalostí svých zaměstnanců, a to zejména prostřednictvím jazykových kurzů organizovaných na půdě Akademie věd ČR. Doktorandi navštěvují Kurzy základů vědecké práce pořádané Akademií věd ČR.

10 —

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím¹

- a — počet podaných žádostí o informace: 0
 b — počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 0
 c — počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0
 d — popis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudním řízením o právech a povinnostech podle zákona o svobodném přístupu k informacím, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení: v roce 2018 neproběhlo soudní řízení ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a nevznikly proto žádné náklady,
 e — výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 0
 f — počet stížností podaných podle § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 0
 g — další informace vztahující se k uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím: 0

¹ — Údaje požadované podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

JUDr. Ján Matejka, Ph.D.
ředitel

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

Adresát zprávy

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Národní 18
116 00 Praha 1
IČ: 683 78 122

Zpráva je určena statutárnímu orgánu veřejné výzkumné instituce panu JUDr. Jánovi Matejkovi, Ph.D., řediteli.

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále také „Instituce“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2018, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. 12. 2018 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o Instituci jsou uvedeny v příloze této účetní závěrky.

Podle našeho názoru, s výhradou možných vlivů skutečností popsaných v odstavci obsahujícím Základ pro výrok s výhradou, přiložená účetní závěrka ve všech významných (materiálních) ohledech podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. k 31. 12. 2018 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. 12. 2018 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok s výhradou

Audit Instituce jsme provedli v období, kdy nebylo možné ověřit hodnotu dlouhodobého majetku, neboť nebyl dodržen Příkaz ředitele a nebyla provedena fyzická inventura tohoto majetku. Vzhledem k tomu, že dlouhodobý majetek představuje významnou položku, není možné tuto skutečnost ve výroku pominout.

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA), případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán veřejné výzkumné instituce.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během provádění auditu nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobitelné ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že

- ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o Instituci, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržení ostatních informací žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost statutárního orgánu, rady instituce a dozorčí rady Instituce za účetní závěrku

Statutární orgán Instituce odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Instituce povinen posoudit, zda je organizace schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy je plánováno zrušení Instituce nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Institut veřejné kontroly v Instituci zajišťuje rada instituce, jež schvaluje výroční zprávu a účetní závěrku.

Za dohled nad účetním výkaznictvím v Instituci odpovídá dozorčí rada.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

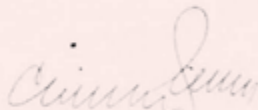
Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.

- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Instituce relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti statutární orgán Instituce uvedl v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky statutárním orgánem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z události nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Instituce nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Instituce nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Instituce ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naši povinností je informovat statutární orgán, radu instituce a dozorčí radu Instituce mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Ing. Pavla Cisařová, CSc.
auditor, ev. č. oprávnění 1498

DILIGENS s.r.o.
Severozápadní III. 367/32,
141 00 Praha 4 - Spořilov
ev. číslo auditorského oprávnění 196

V Praze dne 25.července 2019

Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i., Národní 18, 116 91 PRAHA 1, Česká republika

Rozvaha

Sestaveno k 31.12.2018
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

ICO
68378122

Číslo	Název	Položka	Číslo řádku	Stav	
				k 01.01.2018	k 31.12.2018
A	A.Dlouhodobý majetek celkem		001	2 879	3 687
A.I	I.Dlouhodobý nehmotný majetek celkem		002	609	981
A.I.2	2 Software		004		572
A.I.5	5 Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek		007	266	266
A.I.6	6 Neodokolený dlouhodobý nehmotný majetek		008	344	143
A.II	II.Dlouhodobý hmotný majetek celkem		010	12 910	13 979
A.II.1	1 Pozemky		011	347	347
A.II.3	3 Stavby		013	5 910	5 910
A.II.4	4 Hmotné movité věci a jejich soubory		014	5 329	5 495
A.II.7	7 Drobný dlouhodobý hmotný majetek		017	909	909
A.II.9	9 Neodokolený dlouhodobý hmotný majetek		019	416	1 318
A.IV	IV.Oprávy k dlouhodobému majetku celkem		028	-10 640	-11 272
A.IV.2	2 Oprávy k softwaru		030		-95
A.IV.5	5 Oprávy k ostatnímu DNM		033	-266	-266
A.IV.6	6 Oprávy ke stavbám		034	-5 193	-5 311
A.IV.7	7 Oprávy k sam. movitým věcem a souborům hm. mov. věci		035	-4 273	-4 691
A.IV.10	10 Oprávy k DDHM		038	-909	-909
B	B.Krátkodobý majetek celkem		040	7 588	7 250
B.I	I.Zásoby celkem		041	466	444
B.I.5	5 Výrobky		046	466	444
B.II	II.Pohledávky celkem		051	1 594	2 033
B.II.1	1 Odběratelé		052	1 262	1 438
B.II.4	4 Poskytnuté provozní zálohy		055	263	435
B.II.5	5 Ostatní pohledávky		056	3	7
B.II.6	6 Pohledávky za zaměstnanci		057	47	56
B.II.17	17 Jiné pohledávky		068	1	
B.II.18	18 Dohadné účty aktivní		069	391	470
B.II.19	19 Opravná položka k pohledávkám		070	-373	-373
B.III	III.Krátkodobý finanční majetek celkem		071	5 162	4 628
B.III.1	1 Peněžní prostředky v pokladně		072	17	3
B.III.2	2 Ceniny		073	104	252
B.III.3	3 Peněžní prostředky na účtech		074	5 041	4 374
B.IV	IV.Jiné aktiva celkem		079	366	245
B.IV.1	1 Náklady přitich období		080	366	245
	AKTIVA CELKEM		082	10 467	11 037

Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i., Národní 18, 116 91 PRAHA I, Česká republika

Rozvaha

Sestaveno k 31.12.2018
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

ICO
68378122

Číslo	Název	Položka	Číslo nádku	Stav	
				k 01.01.2018	k 31.12.2018
A	A.Vlastní zdroje celkem		083	6 628	7 074
A.I	I.Jmenní celkem		084	6 627	7 044
A.I.1	1.Vlastní jmění		085	2 879	3 687
A.I.2	2.Fondy		086	3 748	3 357
A.II	II.Výsledek hospodaření celkem		088	2	30
A.II.1	1.Účet výsledku hospodaření		089		30
A.II.2	2.Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení		090	2	
B	B.Cizí zdroje celkem		092	3 839	3 962
B.III	III.Krátkodobé závazky celkem		103	3 466	3 655
B.III.1	1.Dodavatelé		104	770	842
B.III.5	5.Zaměstnanci		108	1 460	1 488
B.III.6	6.Ostatní závazky vůči zaměstnancům		109	16	37
B.III.7	7.Závazky k institucím SZ a VZP		110	603	736
B.III.9	9.Ostatní přímé daně		112	247	282
B.III.10	10.Daň z přidané hodnoty		113	218	433
B.III.11	11.Ostatní daně a poplatky		114	5	9
B.III.17	17.Jiné závazky		120	32	116
B.III.22	22.Dohadné účty pasivní		125	115	213
B.IV	IV.Jiné pasiva celkem		127	373	307
B.IV.1	1.Výdaje příštích období		128	284	114
B.IV.2	2.Výnosy příštích období		129	89	193
	PASIVA CELKEM		130	10 467	11 037

Razítko :

ÚSTAV STÁTU A PRÁVA AV ČR, v. v. i.
116 00 Praha 1 - Nové Město
Národní 18

Odpovědná osoba (statutární zástupce) :

JUDr. Ján Macejka, Ph.D.

Podpis odpovědné osoby :

Právní forma účetní jednotky :

v. v. i.

Osoba odpovědná za sestavení :

Lenka Jeřková

Podpis osoby odpovědné za sestavení :

Předmět podnikání :

Vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky.

Okamžik sestavení: 25. 4. 2019

Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i., Národní 18, 116 91 PRAHA 1, Česká republika

Výkaz zisku a ztráty VVI - celkové součty

IČO
68378122

Od 01.01.2018 do 31.12.2018
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Číslo	Název	Číslo řádku	Činnost			Celkem
			Hlavní	Další	Jiná	
A	4. Náklady					
A.I	I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	002	7 150			7 150
A.I.1	1. Spotřeba materiálu, energie a ostatní dodávek	003	1 652			1 652
A.I.3	3. Opravy a udržování	005	114			114
A.I.4	4. Náklady na cestovné	006	698			698
A.I.5	5. Náklady na reprezentaci	007	98			98
A.I.6	6. Ostatní služby	008	4 588			4 588
A.II	II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	009	22			22
A.II.7	7. Změny stavu zásob vlastní činnosti	010	22			22
A.III	III. Osobní náklady	013	26 570			26 570
A.III.10	10. Mzdové náklady	014	19 758			19 758
A.III.11	11. Zákonné sociální pojištění	015	5 933			5 933
A.III.13	13. Zákonné sociální náklady	017	639			639
A.III.14	14. Ostatní sociální náklady	018	241			241
A.IV	IV. Daně a poplatky	019	209			209
A.IV.15	15. Daně a poplatky	020	209			209
A.V	V. Ostatní náklady	021	353			353
A.V.19	19. Kurzové ztráty	025	5			5
A.V.22	22. Jiné ostatní náklady	028	348			348
A.VI	VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a OP	029	632			632
A.VI.23	23. Odpisy dlouhodobého majetku	030	632			632
	Náklady celkem	039	34 936			34 936

Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i., Národní 18, 116 91 PRAHA 1, Česká republika

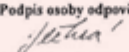
Výkaz zisku a ztráty VVI - celkové součty

IČO
68378122

Od 01.01.2018 do 31.12.2018
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Číslo	Název	Pořadka	Číslo řádku	Činost			Celkem
				Hlavní	Daňi	Jiná	
B	B. Výnosy						
B.I	I. Provozní dotace		041	29 839			29 839
B.I.1	1 Provozní dotace		042	29 839			29 839
B.III	III. Tržba za vlastní výkony a za zbežl		047	901			901
B.IV	IV. Ostatní výnosy		048	4 226			4 226
B.IV.8	8. Kurzové zisky		052	2			2
B.IV.9	9. Zúčtování fondů		053	772			772
B.IV.10	10. Jiné ostatní výnosy		054	3 452			3 452
	Výnosy celkem		061	34 966			34 966
C	C. Výsledek hospodaření před zdaněním		062	30			30
D	D. Výsledek hospodaření po zdanění		063	30			30

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) :	Osoba odpovědná za sestavení :
ÚSTAV STÁTU A PRÁVA AV ČR, v. v. i. 116 00 Praha 1 - Nové Město Národní 18	JUDr. Ján Matejka, Ph.D. Podpis odpovědné osoby : Právní forma / právní jednotky : v. v. i.	Lenka Jeřková Podpis osoby odpovědné za sestavení : Předmět podnikání : Vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky. Okamžik sestavení : 25. 7. 2019

**Příloha k účetní závěrce 2018
dle vyhlášky 504/2002 Sb.**

A. Popis účetní jednotky

Účetní jednotka:	Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Sídlo:	Národní 117/18, 116 00, Praha 1
IČ:	68378122
DIČ:	CZ68378122
Právní forma:	veřejná výzkumná instituce (v. v. i.)
Ředitel:	JUDr. Ján Matejka, Ph.D.
Zástupce ředitele:	JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

- Externí členové: prof. JUDr. Olga Ovečková, DrSc.
JUDr. Lenka Pítrová, CSc.
PhDr. Ondřej Ševeček, Ph.D.
- Interní členové: JUDr. Jan Malíř, Ph.D. – předseda
JUDr. Jan Bárta, CSc. – místopředseda
JUDr. Michal Šejvl, Ph.D.
JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.
- Tajemník: JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

- Předseda: PhDr. Jiří Beneš
- Místopředsedkyně: PhDr. Jarmila Čermáková
- Členové: doc. JUDr. Regina Hučková, Ph.D.
JUDr. Michal Švorc
Ing. Petr Bobák, CSc.
- Tajemník: JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.

Rozvahový den: 31. 12. 2018

Účetní závěrku sestavil: Lenka Ježková

Účel vzniku:

Účelem zřízení Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. je uskutečňování vědeckého výzkumu v oblasti práva, přispívání k využití jeho výsledků a zajišťování infrastrukturu výzkumu.

Předmět hlavní činnosti:

- vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky,
- získávání, zpravování a rozšiřování vědeckých a právních informací,
- vydávání vědeckých publikací a oborových periodik,
- konzultační a poradenská činnost, vědecké posudky, stanoviska a doporučení,
- mezinárodní vědecká spolupráce,
- pořádání vědeckých setkání, konferencí a seminářů vč. mezinárodních,
- zajištění infrastruktury pro výzkum.

B. Zřizovatel a vznik

Zřizovatelem Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. je Akademie věd ČR. Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. vznikl ke dni 1. 1. 2007 na základě zákona č. 351/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích. Do vlastnictví Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. přechel 1. 1. 2007 tento majetek: Praha 1, Národní 117/18, parcela č. 821 spolu s budovou s číslem popisným 117, vše zapsané v KN.

C. Účetní období

- Účetní období: 1. 1. 2018 – 31. 12. 2018

D. Použité účetní metody a zásady účetnictví

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. zpracoval v roce 2018 účetní závěrku v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví v platném znění.

Účetnictví respektuje obecné účetní zásady, především zásadu o oceňování majetku historickými cenami, zásadu účtování ve věcné a časové souvislosti, zásadu opatrnosti a předpoklad schopnosti účetní jednotky pokračovat ve svých aktivitách.

Údaje v této účetní závěrce jsou vyjádřeny v tisících korunách českých (tis. Kč).

- **Způsoby zpracování účetních záznamů**

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. využívá pro zpracování finančního účetnictví informačně ekonomický systém iFIS společnosti BBM spol. s r. o.; IČ: 407 55 592 se sídlem: Kocínova 138/5; 397 01, Písek a pro zpracování mzdového účetnictví mzdový systém Elanor Global společnosti Elanor spol. s r. o.; IČ: 158 87 219 se sídlem: Kodaňská 1441/46, 100 00, Praha 10.

- **Způsoby a místa úschovy účetních záznamů**

Účetní záznamy Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. jsou zálohovány v elektronické verzi na základě Servisní smlouvy uzavřené se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i., současně Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. uschovává účetní záznamy v tištěné podobě, které archivuje v souladu se zákonem o účetnictví v platném znění.

- 1. Způsoby oceňování použité pro položky aktiv a závazků**

Hmotný a nehmotný majetek se oceňuje pořizovacími cenami, v případě bezúplatného nabytí reprodukčními pořizovacími cenami.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. neviduje žádný majetek vytvořený vlastní činností ani žádné podíly, cenné papíry, deriváty, zásoby a zvířata.

Peněžní prostředky, ceny, pohledávky a závazky se oceňují jmenovitými hodnotami.

2. Způsoby oceňování a odpisování, pokud je jejich znalost významná pro posouzení finanční, majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, odchylky od účetních metod podle § 7 odst. 5 zákona s uvedením vlivu na majetek a závazky, na finanční situaci a výsledek hospodaření účetní jednotky. Způsob tvorby a výše opravných položek a rezerv za uzavírané účetní období

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. odpisuje metodou lineárních rovnoměrných účetních odpisů. Výše odpisu je stanovena vnitřní směrnici. Nakoupený dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je oceněn pořizovací cenou sníženou o oprávků. Majetek se začíná odepisovat v měsíci následujícím po měsíci, ve kterém byl majetek zaveden do účetnictví. Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. v roce 2018 netvořil opravné položky ani rezervy.

3. Způsoby oceňování použité při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu

Nakoupená cizí měna se přepočítává na českou měnu platným kurzem peněžního ústavu, u které byl nákup či prodej uskutečněn.

Pohledávky a závazky vyjádřené v cizí měně se přepočítávají na českou měnu k okamžiku uskutečnění účetního případu denním kurzem ČNB a k 31. 12. 2018 bylo nutné provést jejich přepočet.

4. Způsoby stanovení reálné hodnoty příslušného majetku a závazků podle zákona

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. nevlastní cenné papíry ani deriváty.

E. Způsoby použití oceňovacího modelu a technik při ocenění reálnou hodnotou

Finanční majetek Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. neviduje.

F. Výše a povaha jednotlivých položek výnosů a nákladů, které jsou mimořádné svým objemem nebo původem

Ústav státu a práva v roce 2018 neobdržel výnosy nebo náklady, které by byly mimořádné svým objemem nebo původem.

G. Název, sídlo a právní forma každé účetní jednotky, v níž je účetní jednotka společníkem s neomezeným ručením

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. není společníkem s neomezeným ručením v jiné účetní jednotce.

H. Položky dlouhodobého majetku

1. Zůstatky na začátku a konci účetního období, přírůstky a úbytky během účetního období

Název	v tis. Kč			
	stav	přírůstky	úbytky	stav
	1. 1. 2018	rok 2018	rok 2018	k 31. 12. 2018
Dlouhodobý nehm. majetek	610	371	0	981
Dlouhodobý hmotný majetek	12 910	1 069	0	13 979
Dlouhodobý fin. majetek	0	0	0	0
Celkem	13 520	1 440	0	14 960

2. Výše opravných položek a opravek na začátku a na konci účetního období, jejich zvýšení či snížení během účetního období

Název	v tis. Kč			
	stav	přírůstky	úbytky	stav
	1. 1. 2018	rok 2018	rok 2018	k 31. 12. 2018
Oprávkv k DNM	-266	-95	0	-361
Oprávkv k DHM	-10 374	-537	0	-10 911
Oprávkv k DFM	0	0	0	0
Celkem	-10 640	-635	0	-11 272

3. Výše úroků, pokud účetní jednotka rozhodla, že jsou součástí ocenění majetku

Úroky nejsou součástí oceněného majetku.

I. Informace o celkové odměně přijaté auditorem za povinný audit roční účetní závěrky a celkové odměně přijaté auditorem za jiné ověřovací služby, za daňové poradenství a jiné neauditorské služby

V nákladech roku 2018 je evidována částka 54 209,- Kč za auditorské služby.

J. Název jiných účetních jednotek, v nichž účetní jednotka sama nebo prostřednictvím třetí osoby jednájící jejím jménem a na její účet drží podíl, tento podíl může být i v podobě držených akcií, s uvedením výše tohoto podílu, u akcií s uvedením počtu, jmenovité hodnoty, popřípadě počtu kusových akcií, a druhu těchto akcií, jakož i výše základního kapitálu, vlastního jmění, fondů a zisku nebo ztráty této jiné účetní jednotky za minulé účetní období.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. nedrží žádný podíl v jakékoliv podobě.

K. Přehled splatných dluhů pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, přehled splatných dluhů veřejného zdravotního pojištění a evidované daňové nedoplatky u místně příslušných finančních a celních orgánů s uvedením částek, datem vzniku a splatnosti.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. neeviduje žádný takový splatný dluh. V účetnictví jsou předepsány pouze odvody na pojistném a daních za prosincové mzdy 2018, odvody DPH za 4. kvartál 2018 a daň silniční. Všechny tyto částky byly v roce 2019 uhrazeny.

- L. Počet a jmenovitá hodnota akcií nebo podílů, nebo nemají-li jmenovitou hodnotu informace o jejich ocenění.**

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. v roce 2018 nevidoval žádné akcie či podíly.

- M. Částky dluhů, které vznikly v daném účetním období a u kterých zbytková doba splatnosti k rozvahovému dni přesahuje pět let, jakož i o výši všech dluhů účetní jednotky, krytých zárukou danou touto účetní jednotkou, s uvedením povahy a formy záruky; tyto informace se uvádějí odděleně pro položku každého věřitele podle struktury rozvah.**

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. neviduje žádné takové dluhy.

- N. Celková výši finančních nebo jiných dluhů, které nejsou obsaženy v rozvaze.**

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. neviduje žádné takové dluhy.

- O. Výsledek hospodaření v členění na hlavní a hospodářskou činnost a pro účely daně z příjmů.**

Výsledek hospodaření v roce 2018 činil 30 155 Kč za hlavní činnost. Vedlejší a hospodářskou činnost Ústav státu a práva nevykonává.

- P. Průměrný evidenční přepočtený počet zaměstnanců podle zákona upravujícího státní statistickou službu a souvisejících zvláštních právních předpisů v členění podle kategorií, jakož i o osobních nákladech za účetní období v členění podle výkazu zisku a ztráty u položek „A.III.10. Mzdové náklady“ až „A.III.14. Ostatní sociální náklady“, údaje o počtu a postavení zaměstnanců, pokud jsou zároveň členy řídících, kontrolních nebo jiných orgánů určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou.**

Průměrný evidenční počet zaměstnanců v roce byl k 31. 12. 2018 celkem 70 zaměstnanců, v přepočteném počtu 39,61 zaměstnanců.

Osobní náklady	26 570
- z toho mzdové náklady	19 758
- z toho zákonné sociální pojištění	5 933
- z toho ostatní sociální pojištění	0
- z toho zákonné sociální náklady	639
- z toho ostatní sociální náklady	240

- Q. Výše stanovených odměn a funkčních požitků za účetní období členům řídících, kontrolních nebo jiných orgánů určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou, z titulu jejich funkce, jakož i o výše vzniklých nebo smluvně sjednaných dluhů ohledně požitků bývalých členů těchto orgánů s uvedením celkové výše pro každou kategorii členů.**

V roce 2018 byly stanoveny a vyplaceny odměny členům Dozorčí rady a Rady ústavu ve výši 188,3 tis. Kč.

- R. Účasti členů řídících, kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou a jejich rodinných příslušníků v osobách, s nimiž účetní jednotka uzavřela za vykazované účetní období obchodní smlouvy nebo jiné smluvní vztahy.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., v roce 2018 uzavřel 3 smluvní vztahy v osobách, ve kterých byla účast členů řídících, kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou a jejich rodinných příslušníků.

- S. Výše záloh, závdavků a úvěrů poskytnutých členům orgánů uvedeným v písmenu q) s uvedením úrokové sazby, hlavních podmínek a případně proplacených částkách, o dlužích přijatých na jejich účet jako určitý druh záruky s uvedením celkové výše pro každou kategorii členů.

Zálohy, závdavky a úvěry nebyly členům orgánů uvedeným v písmenu q) poskytnuty.

- T. Způsob zjištění základu daně z příjmů, použitých daňových úlevách a způsobech užití prostředků v běžném účetním období získaných z daňových úlev v předcházejících zdaňovacích obdobích, v členění za jednotlivá zdaňovací období podle požadavku zákona upravujícího daně z příjmů.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., dlouhodobě spolupracuje s daňovým poradcem Ing. Pavlem Kriegsmannem, který zajišťuje zpracování daňového přiznání pro rok 2018. Při zajištění daňového základu je postupováno v souladu se zákonem č. 586/1992 Sb., zákon o dani z příjmu ve znění pozdějších předpisů a dle § 20 tohoto zákona jsou uplatňovány položky snižující základ daně.

- U. Každá významná položka z rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty, u které je uvedení podstatné pro hodnocení finanční a majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, pokud tyto informace nevyplynou přímo ani nepřímo z rozvahy a výkazu zisku a ztráty; u významných položek aktiv se uvedou též jejich přírůstky a úbytky a zvlášť o významných položkách, které jsou v rozvaze a výkazu zisku a ztráty zahrnuty nebo kompenzovány s jinými položkami a v rozvaze a výkazu zisku a ztráty nejsou samostatně vykázány, například rozpis dlouhodobých úvěrů, včetně úrokových sazeb, a popis zajištění úvěrů, přijaté dotace na provoz nebo na pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku ze státního rozpočtu, rozpočtu územních samosprávných celků nebo ze státních fondů, s uvedením výše dotací a jejich zdrojů.

Přijaté dotace	Částka
Akademie věd ČR	22 593
Ostatní poskytovatelé	7 246
Celkem	29 839

- V. Přehled o přijatých a poskytnutých darech, dárcích a příjemcích těchto darů, jde-li o významné položky, nebo pokud to vyžaduje zvláštní právní předpis.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. nepřijal v roce 2018 žádné dary.

- W. Přehled o veřejných sbírkách podle zákona upravujícího veřejné sbírky, s uvedením účelu a výši vybraných částek.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. v roce 2018 nepožádal veřejné sbírky.

- X. Způsob vypořádání výsledku hospodaření z předcházejících účetních období, zejména rozdělení zisku.

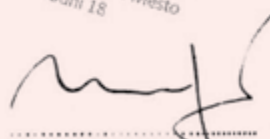
Výsledek hospodaření v roce 2017, zisk 1 547,96 Kč, byl převeden do rezervního fondu.

- Y. Individuální produkční kvóta, individuální limit prémiových práv a jiné obdobné kvóty a limity, o kterých účetní jednotka neúčtovala na rozvahových ani výsledkových účtech, protože náklady na získání informace o jejich reprodukční pořizovací ceně převýšily její významnost.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. o individuálních ani žádných jiných kvótách nebo limitech neúčtuje.

V Praze dne 25. července 2019

ÚSTAV STÁTU A PRÁVA AV ČR, v. v. i.
116 00 Praha 1 - Nové Město
Národní 18

JUDr. Ján Matejka, Ph.D.
ředitel

Výroční zpráva
o činnosti
a hospodaření
za rok 2018

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Národní 18, 116 00
Praha 1 — Nové Město
T +420 221 990 711 (ústředna)
ilaw@ilaw.cas.cz
www.ilaw.cas.cz
Grafický design: Symbiont

© 2019 Praha
Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

